

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 15, številka 4

Poštšina plačana pri pošti 6223 Komen
DECEMBER 2020

Vsem skupaj izrekamo čestitke ob dnevu samostojnosti in enotnosti ter vam želimo praznike, polne toplote in veselja. Naj vam novo leto 2021 prinese zdravje, mir in srečo.

*Župan mag. Erik Modic,
podžupanja Alenka Tavčar,
člani občinskega sveta in delavci občinske uprave*

3 NOVICE IZ OBČINSKE UPRAVE

- 3 Delo organov občine v času drugega vala epidemije koronavirusa
- 4 Rezultati akcije množičnega testiranja na prisotnost virusa COVID-19 med zaposlenimi na območju Občine Komen na začetku meseca novembra
- 11 Vsakoletna žalna slovesnost v Škrbini

12 IZ VAŠKIH SKUPNOSTI

- 12 Škljoc Tomačevice 2020
- 13 Vodovod v Gornji Branici

13 DRUŠTVENO

- 13 Zvočni safari na Debeli griži in okolici
- 14 Mednarodni pripovedovalski dogodek na Debeli griži
- 14 Kraški gadje na Gorenjskem
- 15 Čez in naokrog
- 15 Spletna izobraževalna delavnica Za vsako bolezen rož'ca raste

17 IZ KOMENSKÉ KNJIŽNICE

- 17 Bodi kul, beri ful – drugič
- 17 2.190 DNI USTVARJANJA Jake Jančarja in Škljoc Tomačevice
- 18 Knjižnica na spletu
- 18 Knjižnica skozi okno

19 STOLETNICA SMRTI ŠKOFA ANTONA MAHNIČA IZ KOBDILJA

21 PODJETNO

- 21 O deficitarnih in obetavnih poklicih letos z multimedjskimi vsebinami

22 ZDRAVSTVO IN SOCIALA

- 22 Pandemska izčrpanost
- 23 Podpora ranljivim skupinam tudi v času epidemije
- 24 Bogastvo čustev

25 ŠPORTNO

- 26 Prekinitev tekmovanj in novi mejniki ŠKD Kras
- 27 NK Komen uspešno v sezono 2020/2021

28 IZ ŠOLSKIH KLOPI

- 28 Ekскурzija v Idrijo
- 28 Osmošolci na Štajerskem
- 29 Štirje računalniki za učenje na daljavo
- 30 Tudi tradicionalnega slovenskega zajtrka nismo izpustili

33 BURJICA

- 33 Dogajanje v Vrtcu Komen ...
- 34 ... in Vrtcu Štanjel

35 KAR BURJA PRINESE

- 35 Četin izlet v Postojno
- 36 Ljubiteljska kultura v času koronavirusa
- 37 Martinovanje na Krasu
- 38 Obeležitev spomina na barona Andreja Čehovina

40 PRIREDITVE IN OBVESTILA

43 KOSOVELOV DOM

Drage bralke, dragi bralci!

Pred vami je še zadnja številka glasila v letu 2020. Rada bi se zahvalila vsem, ki ste nam v tem letu pomagali soustvarjati glasilo. Zaradi težke in nenavadne situacije so bili številni načrti prestavljeni, spremenjeni ali celo odpovedani, a vseeno je na naš naslov prispelo veliko prispevkov in fotografij. Vseh žal nismo uspeli objaviti. Upam, da bomo tudi v prihodnje skupaj uspešno ustvarjali nove številke glasila.

Vsem bralkam in bralcem želim mirne in tople praznike, v prihajajočem letu pa predvsem zdravja. Naj bo leto 2021 srečno in uspešno!

Heidi Vrčon
odgovorna urednica

Burja

Glasilo Občine Komen
Letnik 15, številka 4, DECEMBER 2020

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

ISSN 2591-2321

Naklada: 1.400 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na Občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Heidi Vrčon
Uredniški odbor: Mojca Sušnik Klemenčič (pomočnica odg. urednice), Tanja Bratina Grmek, Suzana Stanko, Martina Godnič
Lektoriranje: Barbara Jejčič
Priprava in tisk: Studio Terčon, Borut Terčon s. p.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si najpozneje do 25. 2. 2021. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno, ne bodo vključeni v septembrsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji. Vabimo tudi vse fotografe ali fotografke kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.

Naslednja številka občinskega glasila izide MARCA 2021.

Avtorica naslovne fotografije: Ivana Žigon

V septembrski številki glasila Burja je bilo pomotoma navedeno, da je avtorica naslovne fotografije Tanja Saražin Strnad.

Dejanski avtor fotografije, na kateri je vrt družine Horvat-Furlan iz vasi Trebižani, ki si je na ocenjevanju urejenosti vrtov prislužil prvo mesto, je Klemen Gorup. Avtorju se za napako iskreno opravičujemo.

Drage občanke in občani Občine Komen,

leto 2020 je naokoli. Pred nami je novo leto, ki naj bi po vseh predvidevanjih prineslo konec epidemije in postopno vračanje k normalnemu življenju. Za vse nas je to zagotovo največja želja, ki jo imamo za leto 2021. Čimprej zaživeti staro življenje z vsemi svoboščinami in radostmi, ki smo jih bili vajeni iz časov pred pojavom koronavirusa.

Kako hitro pa bo ta naša največja želja uresničena, je odvisno še najbolj od nas samih. Tudi v času praznikov in v začetku novega leta bomo morali ostati disciplinirani in se dosledno držati osnovnih samozaščitnih pravil, ki veljajo v času epidemije. Zavedava se, da je to še posebej težko v prazničnem času, ko želimo pozabiti na skrbi vsakdanjega življenja in se sprostiti in poveseliti skupaj s prijatelji. Žal bo to letos potekalo nekoliko drugače, saj se bomo morali prilagoditi aktualnim epidemiološkim razmeram.

Zato si želiva, da pri praznovanju božiča in novega leta v največji možni meri ostajamo odgovorni do sebe in do drugih. To pomeni praznovanje v čim ožjem krogu svojih bližnjih in s čim manjšim številom tveganih stikov z drugimi. Tako bomo lahko kar največ pripomogli k zdravju in sreči v letu 2021.

Drage občanke in občani, čestitava vam tudi ob dnevu samostojnosti in enotnosti. In prav v tem duhu enotnosti vas prosiva, da se skupaj borimo in zoperstavimo širjenju epidemije.

Računava na vas!

Ostanite zdravi!

Poveljnik občinskega štaba civilne zaščite Komen
Miloš Lozej

Župan Občine Komen
mag. Erik Modic

Spoštovane občanke in občani, drage bralke in bralci občinskega glasila BURJA!

Za nami je leto, ki nam ne bo ostalo v zelo lepem spominu, saj je epidemija zloglasnega virusa dodobra posegla v utečeni ritem našega vsakdanjika, nas omejevala na mnogih področjih in nas, kar je najhuje, puščala v negotovosti. Zato si želim, celo prepričan sem, da nam bo leto 2021 prineslo postopno vrnitev k normalnemu življenju, kakršnega smo poznali pred pojavom virusa. Upravičeno upanje k vračanju v utečene tirnice budijo novice o uspešnih testiranjih cepiv proti Covid-19 in dejstvo, da naj bi bilo že v prvih mesecih novega leta dovolj varnega cepiva za vse, ki se bodo želeli zaščititi pred zahrbtnim virusom. Prav to upanje in pa zavedanje, da bo ta epidemija že v nekaj mesecih le še preteklost, sta neprecenljivega psihološkega pomena. Dajeta nam prepotrebno energijo, da bomo lažje premostili najbolj kritični čas do pomladi in da bomo medtem še naprej ravnali odgovorno ter s prilagojenim načinom življenja čim bolj zmanjšali možnosti širjenja virusa. Če bo potrebno, bo Občina Komen, tako kot je to storila že v novembru, z dodatnimi

brezplačnimi testi pomagala pri hitrejšem odkrivanju virusa med nami in s tem k zajeitvi širjenja le-tega. Zelo pomembno je tudi, da nam zima ne vzame poguma, da ne obupamo, temveč se vsi skupaj in vsak posebej potrudimo pregnati črnogledost in virusu ne dopustimo, da zasenči pogled v prihodnost ali prekine utečene poti našega vsakdanjika.

Zato se bomo na občini, kljub vsem potrebnim tekočim ukrepom za zajeitev epidemije, enako kakor letos tudi v prihodnjem letu osredotočili na dolgoročne ukrepe za izboljšanje življenjskih pogojev občanov. Zato smo lahko upravičeno ponosni, da smo epidemiji navkljub v letošnjem letu uspešno obnovili več kot kilometer dolg odsek vodovoda, glavne ceste in del javne razsvetljave na območju Čehovinov in Večkotov, obnovili smo tudi del vodovodnega omrežja v Svetem in v Moščih. Izvedli smo prvih sedem investicij v okviru participativnega proračuna, in sicer: ureditev mediteranskega parka v Komnu, popravilo podpornega zidu v Brestovici, obnova vaške štirne v Hruševici, asfaltiranje makadamske ceste pri lokvi v Kobjeglavi, ureditev ekoloških otokov v Gorjanskem in na Lukovcu ter menjava obstoječe razsvetljave asfaltnega igrišča na Grofovski. Nadaljevali smo z obnovo vaških domov v Tomačevici, Ivanjem Gradu, Škrbini, Brestovici, Volčjem Gradu

in v Svetem, v Kobjeglavi pa na objektu postopno nadomeščamo dotrajana okna z energetske varčnimi. Izdelali smo oziroma izdelujemo načrte za ureditev vaškega doma v Kobdilju, Gabrovici, Gorjanskem, Preserjah in Brjah pri Komnu. V teh dneh poteka tudi rekonstrukcija najbolj poškodovanega dela lokalne ceste Škrbina–Lipa, med Škrbino in odcepom za Železna vrata.

Omeniti velja tudi polnilnice za električna vozila, ki smo jih namestili v Štanjelu in Komnu, pa izposojevalnice e-koles prav tako v Štanjelu in Komnu. V juliju smo slovesno odprli viteško dvorano in vinoteko kraških vin v štanjelskem gradu, celovito smo obnovili poškodovani Kobdiljski stolp, kjer nameščamo sodobno avdiovizualno opremo za turistične obiskovalce. Nemo-teno nadaljujemo z ureditvijo info-točke in muzeja Nature 2000 na Krasu v skupni vrednosti skoraj 900.000 EUR. S prihodom pomladi bo dokončno urejen tudi park na Gledanci nad Štanjelom. Poteka tudi gradnja nove šolske kuhinje z dodatnimi šolskimi prostori v Komnu v skupni vrednosti 650.000 EUR, ki naj bi bila končana do pomladi. Skupaj z Domom upoko-jencev Nova Gorica smo uspeli pridobiti skoraj 400.000 EUR evropskih in državnih sredstev za ureditev dnevnega centra za starejše občane v prostorih stare menze na Cirju. Dela naj bi se začela spomladi

2021. Pridobili smo gradbeno dovoljenje za ureditev medgeneracijskega parka ob kalu v Svetem in na Malem trgu v Komnu. Če bodo naše prijave za evropska sredstva uspešne, bi z urejanjem lahko začeli že v prihodnjem letu. Ker se zavedamo pomena razvoja gospodarstva, smo letos na podlagi novega pravilnika o spodbujanju zaposlovanja v Občini Komen razdelili subvencije gospodarskim subjektom za odpiranje novih delovnih mest. Prav tako smo na podlagi novega pravilnika letos mladim izplačali subvencije za reševanje prvega stanovanjskega problema in jim nekoliko olajšali finančno stisko.

Morda se komu izmed vas, drage občanke in dragi občani, takšno naštevande naših dejavnosti v tekočem letu, strnjjenih v nekaj vrstic tega zapisa, ne bo zdelo bog si ga vedi kaj. Res je, da je videti enostavno, toda za vsakim projektom so ure in ure marljivega dela vsakega izmed nas, uslužbencev Občine, so gore formularjev, ki jih je potrebo vestno in natančno izpolniti, dogovarjanja in pregovarjanja z najrazličnejšimi ustanovami, ministrstvi, posamezniki in delovnimi skupinami. So načrti, tabele, finančne konstrukcije in najrazličnejša poročila. Verjemite mi, dela res ni malo, zato pa je veselje vseh toliko večje, ko je projekt končan in začne služiti svojemu namenu.

Tudi prihodnje leto, kakršno koli že bo, nas čaka veliko nalog. Pridobiti želimo gradbeno dovoljenje za nov kulturni dom v Komnu s sodobno večnamensko dvorano, primernejšimi prostori za knjižnico, pihalni orkester in druge kulturne dejavnosti. Nadaljujemo s projektno študijo ureditve športnega parka na Grofovski

in nove, večje telovadnice, ki naj bi bolje služila potrebam šole in športnih društev v naši občini. V načrtu je prenova dotrajanih sanitarij v starem delu komenskega vrtca. Pozabili nismo niti na zelene površine, saj se bomo trudili pridobiti evropska sredstva za nadaljevanje obnove Ferrarjevega vrta in za prenovo vrta ob zdravstveni postaji v Komnu. Skupaj z Občino Sežana se bomo prijaviili za skupno 4 milijone EUR težak evropski projekt ureditve mreže utrjenih kolesarskih poti od Komna, Gabrovice, Volčjega Grada, Coljave in Kobjeglave do Sežane, ki naj bi pripomogle h krepitvi kolesarskega turizma na Krasu. Z Zdravstvenim domom Sežana se dogovarjamo, da bi v Komnu do pomladi uredili prostore za fizioterapijo.

V sodelovanju z Direkcijo RS za infrastrukturo je v izdelavi projekt za ureditev novega krožišča pri ALU Komen. Ker želimo čim prej premakniti bencinsko črpalko OMV iz središča Komna ob krožišče, se kar se da trudimo, da bi do začetka izvedbe investicije prišlo konec prihodnjega leta. Že spomladi bomo celotno območje ALU Komen opremili s komunalno infrastrukturo, na katero bo priključeno tudi območje nove obrtne cone severno od njega. S tem bomo pridobili nove površine za razvoj gospodarstva. Skupaj s TUŠ-em in Kraškimi lekarnami usklajujemo gradbene načrte za ureditev povečanja trgovine in novih prostorov lekarne, v povezavi z izgradnjo osrednjega parkirišča v središču Komna z namenom, da bi se gradbena dela začela v drugi polovici prihodnjega leta.

V sodelovanju s preoblikovano Območno razvojno agencijo Krasa in Brkinov s turi-

stičnim sedežem v Štanjelu bomo s svežimi idejami in novimi močmi po koncu epidemije zagnali turistično dejavnost na Krasu in skušali čim bolj promovirati ter tržiti številne nove produkte, ki smo jih pridobili s številnimi evropskimi projekti v Štanjelu in v naši občini v zadnjih mesecih. Skupaj z vodstvom Kraškega vodovoda se bomo potrudili, da bi prihodnje leto pridobili evropska sredstva za gradnjo četrtega vodnjaka v Klaričih in s tem zagotovili bolj varno oskrbo z vodo. Prižadevali si bomo, da bi lahko mladim zagotovili ustrezne prostore za aktivno preživljanje prostega časa in razrešili lastninsko-pravna vprašanja, ki doslej preprečujejo nakup in preureditev nekdanjega puba Cirje.

V letu 2021 želimo tudi zaključiti postopek spremembe vsebinskega dela občinskega prostorskega načrta, s katerim bomo odpravili nekatere nesmiselne ovire za gradnjo, hkrati pa olajšali ureditev manjših turističnih kampov skladno z veljavno zakonodajo. Nadaljevali bomo z obnovo vaških domov in z izvajanjem enajstih projektov participativnega proračuna po posameznih vaseh ter s številnimi manjšimi, a nič manj pomembnimi investicijami, ki jih pa je preveč, da bi vse naštel na tem mestu.

Za konec naj vam, spoštovane občanke in občani, čestitam ob dnevu samostojnosti in enotnosti, zaželim mirne ter srečne božične in novoletne praznike v krogu vaših najbližjih ter, seveda, da se v novem letu čim prej vrnemo v svoje normalno, vendar boljše življenje!

Vaš župan,
mag. Erik Modic

S skupnimi močmi

Spoštovane občanke in občani!

Korona kriza nas je vse prizadela. Otroke, starše, zaposlene, upokojece ...

Nikomur ni prav lahko in mnogi so v stiski, v strahu za prihodnost in utrujeni od vsega, kar se dogaja.

Toda resnica je, da nobena oblast ne more sama ustaviti epidemije. Tu lahko bistveno pomagamo mi sami – prav vsak izmed nas – tako da se odpovemo marsičemu, kar imamo res radi, in preprečimo virusu, da prehaja od enega človeka k drugemu.

Prav zdaj imamo veliko priložnost, da pokažemo to, kar je v nas najboljšega, najbolj humanega, kar nas dela ljudi. Mogoče je to največja priložnost v našem življenju.

Nič pomembnega ne moremo doseči brez truda in odrekanja. Tudi virusa brez tega ne bomo ustavili. Žal nas je prizadelo prav to, da se moramo odreči bližini.

Pozivam vas, da s svojim odgovornim ravnanjem pomagate

ustaviti prenos virusa. Tako bomo zmanjšali velikanske stroške zdravljenja, zmanjšali število hudo bolnih in mrtvih. Tako bo življenje kmalu vsaj malo lažje in posledice krize bodo manjše. Pred nami so prazniki. Najbrž zelo drugačni, kot smo jih vajeni. Toda nekoč bomo svojim otrokom in vnukom pripovedovali, da smo zmogli, da smo pomagali zaustaviti virus. Da smo bili zraven!

Krajevna organizacija Rdečega križa, Komen
Občina Komen, župan mag. Erik Modic
Članice in člani Občinskega sveta Občine Komen
Civilna zaščita Komen
Društvo izgnancev Komen
Osnovna šola Komen
Prostovoljno gasilsko društvo Komen
Kosovelova knjižnica Sežana, enota Komen
Župnijska Karitas Komen

OBČINA KOMEN

Čestitamo dobitniku 20. Štrekljeve nagrade za dosežke na področju zbiranja in ohranjanja ljudskega izročila, Božidarju Premrlu.

Slavnostna podelitev Štrekljeve nagrade bo izvedena, ko bo to dopuščala epidemiološka situacija.

Delo organov občine v času drugega vala epidemije koronavirusa

Teče deseti mesec, kar se celoten svet spopada z novo koronavirusno boleznijo, maske ter drugi ukrepi za preprečevanje širjenja bolezni postajajo že nekaj vsakodnevne. Na stalno povečevanje števila okuženih in vzpostavitev ukrepov smo se morale prilagoditi tudi delovne organizacije in druge organizacije z namenom, da bi delo v največji možni meri potekalo nemoteno in tekoče.

Občinski svet se je v letošnjem letu sestal na petih dopisnih sejah (štiri dopisne seje so bile izvedene v pomladanskem času, ena dopisna (7.) pa 27. novembra 2020) ter na treh rednih sejah. Dve seji sta bili ob upoštevanju ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusne bolezni izvedeni v juniju in juliju (11. redna v ZD Štanjel, 12. redna v Viteški dvorani v Štanjelu), 13. redna pa je bila izvedena 4. novembra 2020 na daljavo s pomočjo informacijsko-komunikacijske tehnologije. Izvedbo redne seje občinskega sveta na takšen način sicer omogoča četrty odstavek 35. člena Zakona o lokalni samoupravi. V letošnjem letu je načrtovana še ena redna seja občinskega sveta, ki bo izvedena na daljavo. Na podoben način so sejo delovnega telesa občinskega sveta izvedli tudi nekateri predsedniki odborov.

Zagotovo seje izvedene na takšen način ne moremo primerjati s sejo, kot je izvedena v običajnih razmerah, kljub temu pa je to trenutno edini način, da se članom občinskega sveta omogoči ustrezno razpravo ob posameznih točkah predlaganega dnevnega reda, ki je dopisne seje seveda ne omogočajo, ter sprejem aktov, ki so nujni za delovanje občine. Občinski svet je na redni seji dne 4. novembra 2020 med drugim imenoval tudi novega, nado-

mestnega člana Nadzornega odbora Občine Komen, kar pomeni, da lahko Nadzorni odbor sedaj deluje v celotniasedbi.

Podobno kot občinski svet deluje tudi župan v spremenjenih razmerah nekoliko drugače. Župan je bil tako v spomladanskih mesecih kot tudi v jesenskih v tesnem sodelovanju s poveljnikom občinskega štaba civilne zaščite aktivno udeležen pri skrbi za pripravo in izvajanje ukrepov za preprečevanje širjenja okužb. Deloval je tudi kot vezni člen med regijskim štabom Civilne zaščite in posameznimi organizacijami in skupinami v občini ter tako pravočasno pridobil informacije, ki so pripomogle k hitremu sprejemu ukrepov na več področjih. Vzpostavil je tudi stik s predsedniki vaških skupnosti, ki so se na njegov poziv k pomoči pri premagovanju epidemije odzvale ter tudi same po svojih močeh pripomogle h preprečevanju širjenja bolezni. Kot spodbuda nemotenemu delovanju gospodarstva na območju občine je bila v novembru 2020 na njegovo pobudo izpeljana tudi skupna akcija testiranja zaposlenih na območju občine.

Strokovno in administrativno podporo občinskemu svetu nudi občinska uprava, ki se je s svojim delovanjem morala prav tako prilagoditi spremenjenim okoliščinam. Zaposleni od konca septembra 2020 poslujejo na spremenjeni način. Uradne ure izvajamo po telefonu 05 7310 450 ali 031 362 850 ali po elektronski pošti na naslov obcina@komen.si. Za zaščito zaposlenih v upravni stavbi smo sprejeli nekatere ukrepe na podlagi priporočil in navodil NIJZ; tako je v prostorih obvezna uporaba mask, po prostorih upravne stavbe so nameščena razkužila za roke in delovne površine, vsem zaposlenim pa so bila

posredovana navodila pristojnih glede vzpostavljanja ustrezne razdalje, uporabe zaščitnih mask in podobno.

V skladu tudi z navodili in priporočili NIJZ ter pristojnih institucij smo posameznim zaposlenim, katerih delo se lahko opravlja od doma ter, ki imajo pogoje za opravljanje takega dela od doma, odredili delo od doma. Zaposleni se na delovnem mestu izmenjujejo, kar pomeni, da v vsakem trenutku nekateri opravljajo delo od doma, nekateri pa so na delovnem mestu na sedežu občine, s čimer smo zmanjšali število istočasno prisotnih na delovnem mestu v upravni stavbi. Nekateri javni uslužbenci so odsotni z dela zaradi višje sile – varstva otrok do 5. razreda osnovne šole. Zaenkrat med zaposlenimi ne beležimo okužb.

Občinska uprava zagotavlja strankam obrazce za uveljavljanje raznih pravic ali koristi na spletni strani Občine Komen www.komen.si, v kolikor pa ne razpolagamo z računalnikom ter si obrazcev ne morete natisniti, vam ga bodo uslužbenci občinske uprave posredovali po pošti ali na drug ustrezen način.

Kljub težkim razmeram, ki vplivajo na nas vse, delujejo vsi organi občine in občinska uprava nemoteno. Vsi se zavedamo, da lahko le z doslednim spoštovanjem ne le obveznih ukrepov, temveč tudi »le« priporočil in navodil prevzamemo odgovornost za preprečevanje širjenja koronavirusne bolezni, in tako vsaj malce »pohitrimo« našo pot k prejšnjemu, običajnejšemu življenju, ki ga vsi pogrešamo.

Ostanimo odgovorni, ostanimo zdravi.

Besedilo: Mag. Andreja Štok,
Direktorica občinske uprave

Uradne ure občinske uprave Občine Komen ob ponedeljkih od 8. do 12. ure, ob sredah od 8. do 12. ure ter od 15. do 17. ure, ter ob petkih od 8. do 12. ure, se izvajajo le po telefonu na tel. št. 05 7310 450 ali GSM 031 362 850 oziroma po e-pošti na e-poštnem naslovu obcina@komen.si.

V tem času je omogočen osebni stik strank in drugih obiskovalcev s posameznimi javnimi uslužbenci le na podlagi vnaprejšnjega dogovora.

Stranke in obiskovalci morajo v upravni stavbi Občine Komen obvezno uporabljati zaščitno masko ali drugo zaščito ustnega in nosnega predela, obvezno je razkuževanje rok ter vzdrževanje ustrezne osebne razdalje.

Vloge ter preostalo dokumentacijo lahko stranke vlagajo preko elektronske pošte obcina@komen.si ali po pošti na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen. Obenem strankam predlagamo, da upravne storitve plačujejo preko spletnih bank oziroma s plačilnimi nalogi (UPN) na poštinih ali bančnih poslovalnicah.

- Občina Komen, občinska uprava: GSM 031 362 850, 05 7310 450, e-pošta: obcina@komen.si
- Štab CZ Komen: poveljnik Miloš Lozej GSM 031 331 906, e-pošta: korona@komen.si
- Klicni center za informacije o novem koronavirusu: brezplačna številka 080 14 04
- Nacionalni inštitut za javni zdravje (informacije glede priporočil in napotkov): 01 2441 729
- Ministrstvo za zdravje (pojasnila glede odredene karantene): 01 478 68 48
- Klicni center Policije (pojasnila glede prehajanja državne meje): 01 514 70 01
- Ministrstvo za zunanje zadeve (konzularne zadeve): 01 478 20 10
- Če ste v stiski, so vam za pomoč na voljo izkušeni psihologi in psihoterapevti. Pokličite jih lahko na telefonsko številko 041 443 443 vsak delavnik med 16. in 24. uro, konec tedna pa med 12. in 24. uro. Brezplačne razbremenilne pogovore lahko opravite tudi s strokovnjaki s področja duševnega zdravja
- Brezplačni telefon za psihološko podporo ob epidemiji COVID - 19: 080 51 00

Rezultati akcije množičnega testiranja na prisotnost virusa COVID-19 med zaposlenimi na območju Občine Komen na začetku meseca novembra

Občina Komen je zaradi hitrega slabšanja epidemiološke slike (kar 19 novih okužb v enem tednu!) dne 22. oktobra 2020 objavila javni poziv vsem delodajalcem s sedežem ali poslovno enoto na območju Občine Komen na testiranje vseh zaposlenih na protitelesa SARS-COV-2 v krvi in testiranje z antigenskim testom.

S tem množičnim testiranjem smo želeli zmanjšati hitro širjenje virusa na območju Občine Komen, saj je znano, da velik del okuženih sploh ne kaže simptomov oziroma pokaže te šele s časom, čeprav so lahko že ves ta čas prenašalci virusa. Obenem smo želeli tudi pomagati našemu gospodarstvu, da lahko deluje čim bolj normalno v času epidemije, saj delavci večinoma nimajo možnosti, da bi ostali doma in so s tem izpostavljeni večjemu tveganju za okužbo.

Občina Komen se je z akcijo zavezala, da bo v celoti plačala testiranje (do 27 EUR/oseba) vsem zaposlenim s stalnim prebivališčem v Občini Komen, zaposlenim, ki nimajo stalnega prebivališča v Občini Komen pa 50 % stroškov testira-

nja, pri čemer bi jim ostalih 50 % kril delodajalec.

Do torka, 27. oktobra 2020, se je na testiranje prijavilo lepo število delodajalcev s skupnim številom 225 oseb, kar predstavlja več kot 30 % vseh zaposlenih na območju Občine Komen (715 oseb). V času od 3. do 5. novembra je bilo v Komnu testiranih 220 prijavljenih oseb, od tega je bilo 182 občanov Občine Komen. Na podlagi testiranja smo ugotovili, da je imelo protitelesa 21 oseb (to je skoraj 10 % vseh testiranih), od teh pa je bila zgolj 1 oseba pozitivna pri antigenskem testu.

Vsem 21 osebam s protitelesi je bil nato v Zdravstvenem domu Sežana v petek, 6. novembra, in ponedeljek, 9. novembra, odvzet bris (PCR test), na katerem je bilo pozitivnih 5 oseb. Poleg tega je Zdravstveni dom Sežana napotil na PCR testiranje tudi še nekatere druge osebe, ki živijo v skupnih gospodinjstvih z osebami, ki so imela protitelesa. Od teh sta bili pozitivni še dve osebi.

S to akcijo nam je uspelo odkriti skupaj 7 aktivno okuženih med aktivnim prebivalstvom, ki so bili asimptomatski ali

pa so imeli le blage simptome in s tem zagotoviti, da se te osebe lahko samooizolirajo in tako preprečijo nadaljnjo nekontrolirano širjenje virusa med našimi občani. Zanimivo je tudi, da je v manj kot štirinajstih dneh po končani akciji začelo bistveno upadati tudi število novih okužb na območju naše občine. Akcija je tudi pokazala, da je bil v stiku z virusom sorazmerno velik delež aktivnega prebivalstva in da je bilo med njimi aktivno okuženih najmanj še enkrat toliko, kot so kazali takratni uradni statistični podatki.

Zahvaljujemo se Zdravstvenemu domu Sežana in njegovemu zdravstvenemu osebju, ki so v teh težkih časih, ko je naš zdravstveni sistem na robu svojih zmogljivosti, našli čas in energijo, da so v Komnu omogočili množično testiranje zaposlenih. Zahvala velja tudi vsem delodajalcem, ki so bili pripravljeni napotiti svoje zaposlene na testiranje, in seveda samim zaposlenim, ki so bili pripravljeni ravnati odgovorno in s testiranjem prispevati svoj delež k omejitvi širjenja virusa in zaščiti drugih.

Besedilo: Erik Modic

Občina Komen

POZIVA**k oddaji razvojnih pobud s področja urejanja prostora za pripravo sprememb in dopolnitev
Občinskega prostorskega načrta Občine Komen**

Občina Komen pristopa k izdelavi sprememb in dopolnitev št. 2 Občinskega prostorskega načrta Občine Komen (v nadaljevanju SD OPN 02), zato poziva zainteresirane lastnike zemljišč ter druge pravne in fizične osebe, da posredujejo svoje razvojne pobude s področja urejanja prostora, in sicer

do vključno 15. 1. 2021.

Pobud, prejetih po temu roku, ne bo mogoče obravnavati v tem postopku sprememb in dopolnitev OPN. Posredovane pobude naj bodo ustrezno obrazložene (obrazec: Vloga - pobuda za spremembo namenske rabe prostora, je dosegljiv na spletni strani Občine Komen na spletnem naslovu: https://www.komen.si/obcinska_uprava/vloge_in_obrazci/ in na sedežu občine).

Že podane pobude se bodo obravnavale v tem postopku, zato ponovnih vlog ni potrebno podati.

- Če je bila pobuda posredovana pred 1. 6. 2014, je bila obravnavana že v postopku sprejetega OPN Občine Komen
- Kot pobude za spremembo namembnosti zemljišč bodo evidentirane vse pobude podane po 1. 6. 2014 ter pripombe podane v času javne razgrnitve dopolnjenega osnutka OPN od 1. 10. 2014 do 15. 5. 2015, v kolikor so ob razgrnitvi predstavljale novo pobudo za spreminjanje kmetijskih ali gozdnih zemljišč v zemljišča za poselitev oziroma zanje pred tem še ni bila dana pobuda, ki bi bila že obravnavana.

Vse prejete pobude bo občina preučila in ovrednotila skladno z veljavno prostorsko zakonodajo. Obravnavane bodo pred pripravo osnutka SD OPN 02. Pobude, za katere se bo izkazalo, da so skladne z zakonodajo, cilji prostorskega razvoja občine ter varstvenimi in varovanimi omejitvami v prostoru in so hkrati ustrezne z vidika urbanističnih meril ter možnosti opremljanja zemljišč za gradnjo, bodo vključene v nadaljnji postopek.

Vlagatelji pobud bodo o opredelitvi glede svoje pobude seznanjeni pisno.

Pobude lahko posredujete v pisni obliki na naslov: Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, po elektronski pošti na naslov: obcina@komen.si ali jih oddate v sprejemni pisarni občine.

Številka: 3505-7/2018-5
Datum: 3. 9. 2020

Župan Občine Komen
mag. Erik Modic

Projekti, izvedeni preko participativnega proračuna v letu 2020

Kljub oteženim okoliščinam zaradi epidemije je v letošnjem letu uspelo realizirati večino predvidenih projektov. Nekateri projekti so še v izvajanju, trudimo pa se, da bi večino projektov v letošnjem letu zaključili.

Popravlilo podpornega zidu ob stari šoli v Brestovici - v sklopu podpornega zidu je bil dodatno urejen tudi večnamenski prostor v stari šoli. Vrednost projekta je 2.000 EUR.

Ureditev novega ekološkega otoka nasproti pokopališča v vasi Gorjansko. Vrednost projekta 5.900 EUR.

Ureditev ekološkega otoka na Lukovcu. Vrednost projekta 6.000 EUR.

Obnova vaškega vodnjaka in ureditev okolice v Hruševici v izvajanju. Projekt bo zaključen v letošnjem letu. Vrednost projekta je 6.000 EUR.

Asfaltiranje makadamske ceste pri lokvi v Kobjegla-vi v dolžini 65 m. Cesta omogoča dodatno povezavo v vas. Vrednost projekta 6.000 EUR

Besedilo:

Denis Ostrouška, občinska uprava

Foto: arhiv Občina Komen

Mediteranski park Komen

V sklopu participativnega proračuna je Občina Komen na pobudo Vaške skupnosti Komen, izvedla projekt Mediteranskega parka. Z zasaditvijo mediteranskih rastlin na brežini bivše stare šole v Komnu in drugimi manjšimi deli se je polepšalo izgled območja in poživilo celoten trg.

Besedilo:

Boštjan Frančeškin, občinska uprava

Foto: arhiv Občina Komen

Črpališče Možci

Črpališče Možci se je izvedlo v zaselku Mohorini. Črpališče je namenjeno dvigu tlaka v vodovodnem sistemu za zaselek Možci. Lokacija postavitve črpališča leži v zaselku Mohorini v Brestovici pri Komnu na razcepu poljske poti od javne poti JP-676791. Objekt se napaja iz cevododa PE 63 mm, ki se nadaljuje kot tlačni vod iz črpališča v smeri vzhoda. Črpališče je po navodilih upravljalca predvideno za kapacitete 1 l/s pri tlaku 5,5 bara. Tlak na dotočnem cevododu v črpališče se je gibal med 3 in 3,5 bara, tlak na izhodnem cevododu po izvedbi črpališča pa se giba med 8,5 in 9 bara. Celotna investicija z gradbenimi deli in tehnološko opremo črpališča znaša 13.422,53 EUR.

Besedilo: Boštjan Frančeškin, občinska uprava

Foto: arhiv Občina Komen

Rekonstrukcija vodovoda Gornja Branica

Občina Komen je pristopila k rekonstrukciji vodovoda Gornja Branica, saj je bilo stanje vodovodnega omrežja neustrezno, dotrajano in prebivalstvu ni zagotavljalo varne oskrbe z vodo. Cevovod je bil grajen iz azbest-cementnih cevi AC50, AC60 in AC80.

S ciljem zagotavljanja kakovostne pitne vode je Občina Komen predvidela

rekonstrukcijo vodovodnega omrežja Gornja Branica na relaciji Čehovini–Koboli. Rekonstrukcija se je začela v mesecu maju in zaključila v septembru, razdeljena pa je bila na gradbeno obrtniška dela v vrednosti 140.701,49 EUR ter na inštalacijska dela v vrednosti 81.525,04 EUR. Celotna investicija je obravnavala traso v dolžini 1025 metrov.

Poleg rekonstrukcije vodovoda se je v sklopu investicije preplastilo celotno širino ceste, uredilo novo javno razsvetljavo ter položilo optično kabelsko kanalizacijo.

Z investicijo je Občina Komen bistveno izboljšala življenjske razmere prebivalcev Gornje Branice.

Besedilo: Boštjan Frančeškin, občinska uprava

Foto: arhiv Občina Komen

Razširitev kuhinje OŠ Komen

Občina Komen je začela z investicijo rekonstrukcije kuhinje osnovne šole Komen.

Prehrana in način življenja pomembno vplivata na naše zdravje in počutje. Zdrava prehrana je še posebej pomembna za otroke in mladostnike, saj je odraščanje obdobje intenzivnega fiziološkega, psihosocialnega in kognitivnega razvoja posameznika. Uravnotežena prehrana v vzgojno izobraževalnih zavodih je tako eden najbolj pomembnih pozitivnih dejavnikov varovanja zdravja.

Poleg zgoraj navedenega cilja si Občina Komen zastavlja še sledeče cilje:

- pridobitev primernih prostorov za prehranjevanje otrok,
- izboljšanje vzgojno-izobraževalnega procesa,
- pozitiven vpliv na zdravje otrok,

- pozitiven vpliv na duševno-telesno počutje otrok,
- zaradi izboljšanja infrastrukture pozitivno vplivati na razvoj naselja in prispevati h kakovostnejšemu življenju na podeželskem območju,
- prispevek h kakovostnejšemu življenju.

V novi kuhinji se bodo pripravljali obroki za vrtec in šolo v Komnu, za zaposlene ter zunanje odjemalce (npr. Pristan in bodoči Dnevni center za starejše občane Komen) z maksimalno kapaciteto pribl. 500 obrokov - kosil). Prizidek bo pritličen. V prizidku bodo vsi prostori kuhinje (shrambe, pisarna, hladilnica, garderoba s sanitarijami za zaposlene, prostor za odpadke, pomivalnici in centralni del kuhinje). Izdajni pult bo lociran v razdelilnici pod rekonstruirano teraso.

Večnamenski prostor (šolska jedilnica) bo povečan(a) na račun pokritega prostora pod teraso. Skozi prostore ukinjene kuhinje bo speljan hodnik za dostavo obrokov v vrtec. Skozi prostore ukinjene kuhinje bo speljan hodnik za dostavo obrokov v vrtec. Ob hodniku bo nameščena oprema za pranje in shranjevanje transportne posode.

Občina Komen in izvajalec sta podpisala pogodbo za gradbeno obrtniška dela v mesecu septembru 2020. Izvajalec je z deli začel takoj po podpisu pogodbe, predviden rok za zaključek del je 14. marec 2021. Vrednost pogodbeno dogovorjenih storitev z DDV znaša 539.428,06 EUR. oleg gradbeno obrtniški del je bil izveden postopek javnega naročanja tudi za tehnološko opremo kuhinje. Ocenjena vrednost tehnološke opreme je v višini 114.000,00 EUR z DDV.

Besedilo: Boštjan Frančeškin, občinska uprava
Foto: arhiv Občina Komen

Vodovod Sveto

Občina Komen je v Svetem obnovila del vodovodnega sistema v dolžini 113 metrov. Obstoječ vodovod je bil dotrajan in neustrezen za kvalitetno pitno vodo. V sklopu investicije se je obnovilo tri hišne priključke. Investicija z gradbenimi in vodoinštalacijskimi deli je znašala 7.501,99 EUR.

Besedilo:
Boštjan Frančeškin, občinska uprava
Foto: arhiv Občina Komen

Obnova Kobdiljskega stolpa

Izvirno srednjeveški jugovzhodni štanjelski obrambni stolp, poimenovan Kobdiljski stolp ali Stolp na vratih, skozi katerega je bil dolgo speljan glavni vhod v naselje, je poleti 2019 poškodovala strela, zaradi česar se je pristopilo k njegovi sanaciji. Izvedlo se je sledeča dela na objektu:

- porušena jugovzhodna vogalna cina na lastovičji rep stolpa utrdbenega obzidja Štanjela se je pozidala po obstoječem vzoru. Nova pozidava se je ojačala in povezala z obstoječo konstrukcijo z armaturnimi palicami;
- celotna fasada se je očistila, poškodovane cementne fuge stolpa so se odstranile, fuge na severni, južni in vzhodni fasadi so se lokalno popravile. Vzhodna fasada, ki je vizualno najbolj izpostavljena, se je v celoti na novo zafugirala;
- prenovila se je hidroizolacija ravne terase na vrhu Kobdiljskega stolpa: obstoječe kamnite plošče so se začasno odstranile, nad obstoječo betonsko ploščo se je izvedla hidroizolacija, ponovno so se vgradile plošče v cementni malto, celotna površina tlaka se je zaščitila s hidrofobnim premazom;
- postavilo se je strelovod.

Ostala dela: popravil se je kamniti vrtni okvir, zamenjala so se razbita stekla in prepleskali okvirji oken, zaradi boljše dostopnosti do višjih etaž se je delno preoblikovalo in obnovilo tudi obstoječe

Fasada Kobdiljskega stolpa.

lesno stopnišče.

Investicija je znašala približno 52.000 EUR, od tega je Ministrstvo za kulturo prispevalo približno 18.000 EUR, večji del preostanka sredstev pa bo povrnila zavarovalnica, saj je bil stolp zavarovan. Vsi izvedeni posegi so upoštevali dejstvo, da je Kobdiljski stolp jugovzhodni vhod v naselje in nepogrešljivi del srednjeveškega obzidja vasi Štanjel, ki je razglašena za naselbinski spomenik lokalnega pomena. Uporabljeni so bili izvirni materiali, ponovno so se vgradili obstoječi gradniki, novi kosi avtohtonega kamna so po barvi, strukturi in površinski obdelavi identični originalu.

Pri obnovi se je sledilo obstoječemu

Obnovljeno stopnišče Kobdiljskega stolpa.

izgledu oziroma upoštevalo projekt za izvedbo Rekonstrukcija Kobdiljskega stolpa biroja Misel, projektiranje & inženiring, d. o. o., iz novembra 2019 in historično arhivsko/foto dokumentacijo, ki jo o objektu hrani ZVKDS OE Nova Gorica.

Stolp je bil v preteklosti že večkrat preoblikovan. V 20-tih letih 20. stoletja so bili izvedeni dokumentirani posegi po načrtih arhitekta Maksa Fabianija, ki je za nečaka Enrica Ferrarja in njegove sorodnike preoblikoval niz obstoječih srednjeveških stavb na vzhodnem štanjelskem obzidju v Vilo Ferrari. V stolpu so bili umeščeni bivalni prostori ene od enot vile, povezani s sosednjimi stavbami.

Po drugi svetovni vojni je med vojno poškodovani stolp doživel razmeroma obsežno transformacijo po načrtih arhitektke Nataše Stupar Šumi. Takrat je bil stolp povrnjen v svojo domnevno srednjeveško obliko. Obstoječe stopnice izdelane v tistem obdobju so sestavljene iz masivnih kamnitih stopnic med nivojem ulice in tlakom pritličja ter iz preproste lesene konstrukcije med pritličjem, prvim nadstropjem, drugim nadstropjem in teraso na strehi stolpa.

V nadaljevanju se bo v sklopu projekta Kaštelir v stolpu postavilo razsvetljavo in ustrezno pripadajočo razstavno in informacijsko opremo. V prostoru pod javnimi sanitariji se bo pripravilo manjšo multifunkcijsko sobo, ki se bo lahko uporabljala za izvedbo delavnic, predavanj, projekcij, razstav ipd.

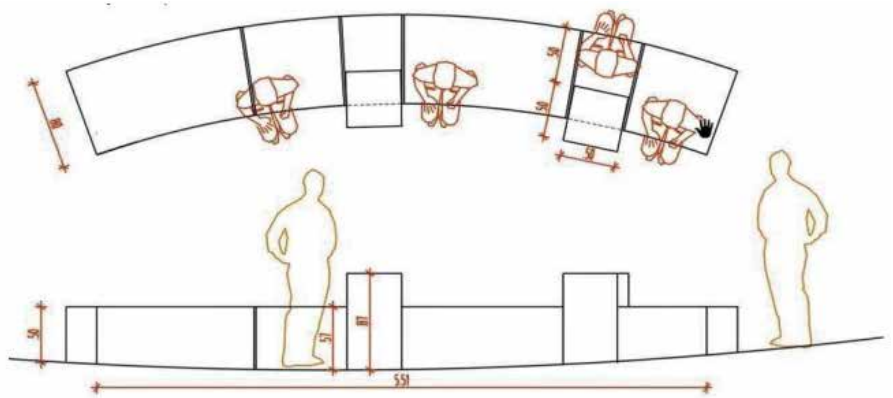
Besedilo in foto: Uroš Skok

Terasa stolpa.

Ureditev Gledanice

V sklopu projekta Kaštelir se izvaja urejanje območja Gledanice (hrib Turn) v Štanjelu. Območje je bilo v preteklosti neurejeno, zaraščeno in deloma prekrito z začasno deponijo kamnitega materiala, ki se je tam nahajala še iz časa gradnje infrastrukture v starem delu Štanjela. Pričelo se je z odstranjevanjem in delno poravnavo materiala tako, da se je pridobilo površino, ki se jo bo v nadaljevanju lahko uporabljalo za različne namene. Sestavo tal se je izboljšalo z dodajanjem avtohtone zemljine, na katero se je posejalo travo in vzpostavilo kraški travnik. Poseben poudarek projekta je tudi na ohranjanju kulturne dediščine, zato se je izvedlo konservatorska in restavratorska dela na ostalinah stolpa na vrhu Gledanice. S tem se je iz stolpa odstranilo rastje

Shema kamnite klopi na Gledanici (N. Kolenc, december 2019).

in utrdilo njegovo zidovje ter tako omogočilo, da bo lahko še nadalje kljuboval času. Investicija ureditve Gledanice je znašala približno 21.000 EUR, od tega je bilo s strani EU zagotovljenih približno

18.000 EUR.

Nadaljnje aktivnosti projekta predvidevajo še postavitev lesenih ograj in stopnic ob dostopni poti na Gledanico ter kamnitih klopi in pitnika.

Besedilo in foto: Uroš Skok

Muzej Nature 2000

Kras predstavlja edinstveno kulturno krajino, ki jo je ustvarjal človek skozi stoletja v sožitju z naravo. Za namen predstavitve narave in kulturne dediščine na Krasu Občina Komen v Štanjelskem gradu vzpostavlja Muzej Nature 2000 na Krasu za interpretacijo narave in kulturne dediščine, ki bo dostopen domači in tuji laični in strokovni javnosti. V interpretacijskem centru bo prikazana raba Krasa skozi zgodovino (tudi arheologija, gradišča, etnologija), prikaz bistvenih sprememb v poraščenosti Krasa skozi zgodovino človekove poselitve in vpliv človekovega delovanja na biodiverziteti. Predstavljena bo biotska pestrost Krasa, habitati s poudarkom na živalskih in rastlinskih vrstah, zaradi katerih je bilo

opredeljeno območje Natura 2000, in kmetijske produkte. Poleg tega bo imel muzej tudi izobraževalno vzgojni del s

povabilom v naravo, s prikazom pomena ohranjanja habitatov in pomena kmetijske rabe in kmetovanja na Krasu ter tudi s

prikazom nevarnosti, ki ogrožajo uveljavljeno podobo Krasa. Muzej Nature 2000 bo dopolnjeval in nadgrajeval center, ki ga bo uredil Park Škocjanske jame na drugem koncu Krasa, s tem pa izoblikoval prezentacijsko celoto, ki bo izčrpno in večplastno predstavila Kras. V povezavi s tem bo Muzej Nature 2000 v Štanjelskem gradu ključno prispeval k popularizaciji kulturne dediščine in narave. Tako bo vzpostavljena inovativno interpretacijska povezava snovne in nesnovne biotske raznovrstnosti in kulturne dediščine na Krasu. S tem bo projekt prispeval k

varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in tal ter spodbujal ekosistemske storitve, vključno z omrežjem NATURA 2000 in zelenimi infrastrukturami. Projekt do omogočil doseganje zgledne naravovarstvene urejenosti površin, hkrati pa bo omogočen javni dostop ter interpretacija in demonstracija ustrezne rabe za doseganje boljšega stanja ohranjenosti habitatov in vrst.

Občina Komen s tem projektom obnavlja spodnji del Štanjelskega gradu, ki je že sam po sebi pomembna kulturna dediščina, z muzejem pa bo predstavljal

informacijsko središče, kjer bodo oblikovani programi, ki bodo povezovali lokalne akterje (društva, posameznike) in turistična društva, združenja in organizacije, ter bodo namenjeni naslednjim ciljnim skupinam:

- osnovnošolcem in dijakom,
- družinam z otroki,
- tujim in domačim obiskovalcem Krasa ter
- strokovni javnosti (raziskovalcem, pedagogom, etnologom, antropologom, krasoslovci ...).

Besedilo:

Boštjan Frančeškin, občinska uprava

Foto: arhiv Občina Komen

Vsakoletna žalna slovesnost v Škrbini

Že od leta 1998 se vsakega 11. novembra ob 11. uri v vasi Škrbina pri Fakinovi domačiji spomnimo padlih padalcev ameriško-angleške vojske. Slovesnost, ki se je udeležujejo tudi predstavniki veleposlaništva Velike Britanije in Severne Irske ter Združenih držav Amerike, se ponša s številčno udeležbo. Slovesnost je sicer primarno posvečena padlim padalcem, kljub temu pa govorniki in drugi udeleženci s svojo prisotnostjo vedno obeležijo spomin tudi na padle, ki so izgubili življenje v drugačnih okoliščinah druge svetovne vojne, z zavedanjem, da se grozote vojn nikoli več ne smejo ponoviti. Uveljavila se je tudi navada kulturnega večera kak dan pred slovesnostjo.

Zaradi trenutne epidemiološke situacije v državi letos kulturnega večera in žalne slovesnosti v Škrbini na način, ki je bil običajen v preteklih letih, ni bilo mogoče organizirati. Ne glede na to pa primorski padalci niso bili pozabljeni.

Župan Občine Komen mag. Erik Modic in predsednik Vaške skupnosti Škrbina Karlo Bunc sta 11. novembra 2020 ob 11. uri v Škrbini ob Fakinovi domačiji položila

venec v spomin primorskim padalcem.

Britanska veleposlanica Tiffany Sadler je položila venec k spomeniku žrtvam vseh vojn na Kongresnem trgu v Ljubljani. Britansko veleposlaništvo je s tem obeležilo tudi spomin na primorske padalce v vasi Škrbina pri Komnu.

Veleposlanica je dejala: »Odnos med obema našima državama temelji ravno na podobnih skupnih zgodbah in posebej tisti, ki jo obeležujemo v Škrbini – gre za skupno delovanje v okviru medsebojnega prijateljstva. Zgodovina nas uči, da smo skupaj močnejši.«

»Čeprav se letos nisem mogla udeležiti slovesnosti v Škrbini, sem bila tam v duhu, ko sem položila venec na Kongresnem trgu v Ljubljani. V mislih sem obudila spomin na vse žrtve nove pandemije ter prav tako na velike žrtve tistih, ki so dali svoje življenje med obema vojnama.«

Besedilo in foto: Občinska uprava

Foto: Veleposlaništvo Velike Britanije in Severne Irske.

Škljoc Tomačevice 2020

Društvo Tomačevica je z namenom, da se zberejo različne podobe Tomačevice (naravna, stavbna in kulturna dediščina, ljudje) povabilo vaščane in druge krajane k fotografiranju Tomačevice v pomladnih mesecih leta 2020. Eden izmed namenov delovanja društva je namreč tudi ohranjanje naravne in kulturne dediščine. Na povabilo društva se je odzvalo kar nekaj vaščanov in ljubiteljev Tomačevice in pripravila se je razstava fotografij z naslovom Škljoc Tomačevice 2020. Idejno zasnovo razstave je pripravila Elisabetta Fonti Tenze, Peter Ban ml. in Goran Ščuka sta izdelala lesene panoje, ki bodo služili razstavam tudi v bodoče. Razstava Škljoc Tomačevice 2020 je bila v juliju na ogled v vaškem domu v Tomačevici, v avgustu pa v Kosovelovi knjižnici v Komnu. Škljoc

Tomačevice 2020 je pokazal, koliko lepih in zanimivih stvari nas obdaja, le pogledati jih je potrebno s prave perspektive. Kratko predstavitev razstave si lahko ogledate na Facebook profilu Društva Tomačevica.

Pomlad in poletje v društvu nista minila brez pohodov, ki jih v društvu organiziramo enkrat tedensko ob četrtkih in se jih lahko kdorkoli brezplačno udeleži. Prvi vikend v avgustu smo organizirali nočni pohod ob polni luni, ki je dobro del tako za telo kot dušo.

Več informacij o pohodih društva in aktivnostih društva lahko pridobite na Facebook profilu Društva Tomačevica.

Besedilo: Mojca Švara Buda
Foto: Elisabetta Tenze Fonti

Vaški odbor Vaške skupnosti Štanjel se ob izvedbi prostovoljne delovne akcije oziroma rabute 2020, ko smo urejali makadamsko pot na pokopališče Štanjel (sv. Gregor), zahvaljuje KAMNOLOMU ŠTANJEL, Dušan Žerjal, s. p., za donacijo gramoza – tampona, Skoncevemu Jožetu, Žnidarjevemu Ivu in Boštjanovemu Ivu za prevoz gramoza in udeležbo na rabuti s traktorji in delovnim strojem. Trgovini in mesnici TOŠČ, Andrej Švagelj, s. p., iz Štanjela se zahvaljujemo za donacijo pri prehrani. Zahvala gre tudi vsem udeležencem – prostovoljcem, ki so se udeležili rabute in s svojim orodjem pomagali, da je pot zopet bolj prevozna, saj so jo zadnji nalivi zelo poškodovali.

VO VS Štanjel

V septembrski številki Burje je bil v prispevku Ohranjam dediščino naših prednikov zapisan napačen podatek. Zamenjava cevi v Kobolih pri studencu ni bila v 50. letih prejšnjega stoletja, temveč leta 1972. Za napako se opravičujemo.

Vodovod v Gornji Branici

Leto 2020 je precej neobičajno, žalostno, zaznamovano z virusom COVID-19, tako na globalni kot tudi lokalni ravni. A vendar za vaščane Gornje Branice pomembno leto, saj smo v letošnjem letu po dolгих letih vendarle dočakali obnovitev zastarele, nevarne in dotrajane vodovodne infrastrukture. Sedanji župan g. Modic in občinski svet sta na prioriteto listo investicij uvrstila obnovitev vodovodnega omrežja v Gornji Branici, za kar smo jim vaščani Gornje Branice zelo hvaležni, saj smo bili zadnjih 20 let med majem in septembrom zaradi pomanjkanja vode odvisni od dostave vode s strani gasilcev, obenem pa smo imeli tudi večkrat na leto oporečno vodo, izpad vode zaradi raznih popravil počenih cevi dotrajane vodovodnega omrežja. Letos pa se je le začela in zaključila obnova vodovodnega omrežja od Grabnovca skozi vas Čehovini, Večkoti pa vse do vasi Koboli. V obdobju prve karantene so delavci pričeli z izkopavanjem za novo traso vodovoda. Dela so potekala nemoteno in v sodelovanju z vaščani. Istotčasno pa se je s polaganjem vodovoda uredila še javna razsvetljava.

Pohvaliti bi želeli občinsko upravo, saj

so nam bili na voljo in vedno dosegljivi, dostopni in pripravljeni na pogovore, predvsem g. Frančeškin. Zahvaljujemo se za upoštevanje mnenj in predlogov vaščanov, čeprav je bil projekt vnaprej načrtovan, v določenih točkah projekta pa smo z uspešnim sodelovanjem z občino in delavci uspeli urediti posamezne kritične točke. Obenem se občini zahvaljujemo tudi za pomoč in razumevanje pri končni ureditvi fontane v Čehovinih. Verjamemo, da bomo slednje izkušnje

ponovili tudi v prihodnosti, ko se bo urejala še druga trasa vodovodnega omrežja v smeri Grabnovec proti Dolancem.

Zaradi epidemioloških ukrepov družinja in »likofa« nove pridobitve v dolini še ni bilo, a navkljub vsemu občane občine Komen v prijetnih dneh vabimo, da si vzamejo popoldan za rekreacijo skozi našo dolino, ter da počijejo, se odžejajo pri novo urejeni fontani v Čehovinih.

Za VO Gornja Branica: Anamarija Samec
Foto: Anamarija Samec

Društveno

Zvočni safari na Debeli griži in okolici

Goran Živec, direktor Zavoda Krasen Kras, je omogočil mladim nadobudnežem, da so se na dvodnevem druženju spoznavali z zvoki na arheološkem najdišču Debela griža pri Volčjem Gradu. S paleto različnih zvokov jih je v začetku avgusta 2020 seznanjal oblikovalec zvočnih prostorov Boštjan Perovšek. Vodilni motiv je bil Spoznavaj svojo okolico z ušesi. Kaj lahko razbereš v poplavi zvokov, ob odsotnosti tistih, ki si jih pričakovali? Predhodni načrt, pregled opreme, priprave za lovljenje zvokov v okolici Volčjega Grada in na prazgodovinskem gradišču Debela griža. Začetek spominja kot bi lovci hodili na prežo. Mladenci so bili zelo motivirani za prihajajoče zvočno doživetje. Prvi dan so vse do poznega popoldneva snemali zvoke, zvečer pa so po slastni večerji, ki smo jo seveda posneli, odšli na prežo za šakali, a so posneli le večerni orkester žu-

želk. Ob sončnem vzhodu so dan po tem prisluškovali burji in poslušali zgodnje ptičje petje. Nato je sledilo mešanje vseh zvokov v kompozicijo, ki jo slišite na pove-

zavi: <https://youtu.be/AjdePHo659E>

Zvočni safari na Krasu je res pravo doživetje!

Besedilo in foto: Zavod Krasen Kras

Mednarodni pripovedovalski dogodek na Debeli griži

V petek, 4. septembra 2020, smo organizirali na arheološkem najdišču Debela griža mednarodni dogodek, namenjen interpretaciji dediščine ob pomoči mitološke in ljudske pripovedi z Giovanno Comforto, italijansko pripovedovalko, ki vnaša izviren način interpretiranja kulturne dediščine tudi v muzeje (Firence, Rim in drugod). Dobili smo se ob 15. uri v lepi kraški vasi Volčji Grad na parkirišču sredi vasi in nato skupaj odšli na prazgodovinsko gradišče Debela griža.

Dediščinsko srečanje so z zanimivimi pripovedmi oblikovali Giovanna Comforto, Verena Perko, Marjeta Keršič Svetel, Goran Živec, Katja Hrobat Virgolet, Breda Podbrežnik, Magdalena Terčon, Vilko Grlj in ostali. Srečanje je potekalo na arheološkem najdišču Debela griža pri Volčjem Gradu pod pokroviteljstvom Gorana Živca, Zavod Krasen Kras, in ob aktivnem sodelovanju Slovenskega muzejskega društva in Zlate kanglice, Društva za interpretacijo dediščine v Sloveniji. Dogo-

dek je potekal ob 'telesno-prehrabeni' podpori domačih gostiteljev in Tanje Gobec. V zadovoljstvo vseh je dogodek

lepo uspel tudi zaradi izjemne naravne in kulturne dediščine kraškega okolja.

Besedilo in foto: Zavod Krasen Kras

Kraški gadje na Gorenjskem

Del ekipe Kraških gadov si je za konec avgusta omislil izlet na Gorenjsko. Tokrat so se podali na ogled soteske Vintgar. Kljub temu da je bila vremenska napoved slaba, to ni zmotilo razpoloženja ekipe. Z vlakom so pripotovali do železniške postaje Podhom, kjer jih je počakal njihov prijatelj in vodnik Tomaž Bregant, ki

je obenem tudi v vlogi strokovnega vodje TD Gorje, ki upravlja s sotesko Vintgar že vse od odprtja soteske za ogled v daljnem letu 1883, ko so jo vrli Gorjanci pod vodstvom velikega domoljuba in takratnega župana Gorij Jakoba Žumra usposobili za ogledovanje. Seveda se je od tistih časov pri urejanju in ogledovanju

marsikaj spremenilo. Visoke vode divje reke Radovne, ki izvira pod Triglavom, so seboj mnogokrat odnesle galerije in mostove vzdolž soteske, a prizadevni domačini niso odnehali. Dandanes je soteska vzorno urejena, praktično je cela prenovljena, le izjemne naravne okoliščine, kot so podori, bi jo lahko onesposobili za ogledovanje.

Jutranjo nevihto smo ob malici in kavi ter obveznemu klepetu prevedrili ob prijaznem baru Peron.

Soteska Vintgar je bila v preteklem letu po številu skupnih obiskovalcev na tretjem mestu v Sloveniji. TD Gorje se zaveda, da je število obiskovalcev nujno omejiti in prilagoditi naravnim danostim, zato so že v preteklem letu načrtovali enosmeren koncept ogledovanja, letošnje razmere povezane z nastopom epidemije so jih v tem le še utrdile. S tem namenom so na izstopni strani soteske, ki se konča z največjim rečnim slapom, ki nosi ime Šum, uredili dve povratni poti nazaj na vstopno točko, ki je na zgornji strani v zaledju vasi Podhom. Že uveljavljeni poti čez hrib Hom, ki vodi po južni strani mimo idilične cerkvice sv. Katarine nad vasjo Zasip, ki jo je Prešeren poi-

menoval oltar Gorenjske, je organizator pridal še povratno pot preko vasi Blejska Dobrava, ki sicer leži že v sosednji občini Jesenice. Pot se razvije po stopnicah skozi gozdnati del pobočja, od koder pridemo v vas. Za vasjo se pot zopet vije skozi gozd nad strmim levim pobočjem nad sotesko. Pot skozi »Strmo stran«, tako se predel imenuje, je dejansko stara, obstoječa pot, ki je od nekdaj povezovala dve sosednji vasi, Podhom in Blejska Dobrava, je pa bila zadnja leta opustela in zapuščena, saj se je raba prostora zelo spremenila. TD Gorje je pot uredilo in opremilo, ji tako rekoč dalo vsebino, vse v želji, da obiskovalci pridejo nazaj na izhodišče v zavedanju, da so prejeli več, kot bi v primeru, da se vračajo po

isti poti, se pravi po sami soteski, kjer bi se bili na ozkih delih soteske prisiljeni dotikati, s čimer bi potencialno ogrozili zdravje, občutek doživetja pa bi bil nedvomno slabši, kot bi bil lahko.

Po doživetju soteske in dobrem kosilu v prijetni gostilni Jurč na Dobravi, smo se podali tako rekoč naravnost v nevihto, ki pa nas ni preveč motila, saj za gade, kot pravi »duša« družstva Marijan, ni slabega vremena, je zgolj slaba oprema. Ob vračanju nazaj na vlak smo obhodili še vas Gorje, se preko polj sprehodili do arheološkega najdišča Poglejska cerkev, ki ga je TD Gorje prav letos na novo uredilo za obisk in ogledovanje. Poglejska cerkev je v resnici skalni spodmol in v slovenskem merilu pomembno arheološko najdišče,

ki priča o najzgodnejši poselitvi blejskega kota, zaradi različnih obredov, ki so se v jami skozi dolgo zgodovino dogajali, pa je jama dobila ime »cerkev«. Do jame se pride po novo nadelani poti, ki se v zgornjem delu konča z galerijami, ki so obenem tudi imenitno razgledišče na Gorje z okolico, tik pred vstopom v obokano jamo.

Zadovoljni z izletom, na katerem so »gadje« izvedeli marsikaj novega iz pripovedi vodnika Tomaža, so se skozi vas Poljšico podali do železniške postaje Bled-Jezero, od koder je vlak odpeljal nazaj proti Krasu.

Besedilo:

Tomaž Bregar in Adrijana Konjedič

Foto: Tomaž Bregar, TD Gorje

Čez in naokrog

Gre za naslov zbornika, ki ga je v letu 2020 izdalo Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras v sodelovanju s Primorsko podružnico Bralnega društva Slovenija. Štirinajst avtorjev iz širšega slovenskega kulturnega prostora je v juniju 2020 sodelovalo s prispevki na okrogli mizi PRISTOPI, S KATERIMI NAVDUŠUJEMO IN VABIMO K BRANJU v Zadržnem domu v Štanjelu. Glavnina avtorjev je strokovnih delavcev in direktorjev knjižnic, ki se jim pridružujejo tudi zunanji sodelavci. Izbor vsebin je raznolik: večletni bralni programi (Primorci beremo, Kira knjiga, Berem in se pogovarjam, Pod svinčenim nebom, »Težki bralci« in Čajanke), novogoriška inovativna Mojstrovalnica, Drugačna branja v Kosovelovi knjižnici, knjižnične storitve za uporabnike z disleksijo v Knjižnici Logatec, predstavitev prizadevanj Narodne in študijske knjižnice

Trst za selitev Knjižnice Damirja Feigla v Trgovski dom v Gorici. Veščim pisanja pa je namenjena predstavitev spletne literarne revije Burjač, ki domuje v Lavričevi knjižnici Ajdovščina.

Veliko spodbud za vzgojitelje, učitelje,

knjižničarje, logopede in druge strokovne delavce, pa tudi starše. Vabljeni k branju!

Izid sta podprli Občina Komen in Občina Sežana.

Besedilo: Nadja Mislej Božič

Spletna izobraževalna delavnica Za vsako bolezen rož'ca raste

Barvita jesen na Krasu se počasi posavlja. Prihaja dolga zima, ko nas lahko v posteljo položijo različne, v preteklosti že poznane zimske bolezni, ali pa letošnji izziv, Covid-19. Naš imunski sistem in s tem odpornost lahko okrepimo z uživanjem zdravih divjih rastlin in zelišč, ki nam jih ponujajo kraška gmajna in kmečki vrtovi. Znanje o zdravih učinkih

teh rastlin so iz roda v rod uspešno prenašale naše prednice, saj na Krasu skoraj ni bilo vrta, kjer ne bi uspevali kamilica, rožmarin, lovor, koromač, žajbelj in druge rastline. Zelišča so predstavljala pomembno vlogo tudi v šegah in navedah. Ali jih znamo pravilno nabirati, sušiti in pripraviti? Kako so to počeli včasih in kaj danes svetujejo priznane kraške

zeliščarke in botanik? Prav o uporabi užitnih rastlin nekoč in danes je potekala spletna izobraževalna delavnica pod naslovom Za vsako bolezen rož'ca raste, ki jo je kot že drugo izobraževalno delavnico na spletu organiziralo Društvo za razvoj kmetijstva in turizma Planta. Delavnica, na kateri je bilo v aplikaciji Zoom prisotnih nekaj manj kot 80 ude-

ležencev, je potekala 21. novembra v okviru mednarodnega Interregovega projekta Slovenija– Hrvaška, v okviru katerega že dve leti poteka projekt Kaštelir, katerega vodilni partner je Občina Komen.

Na predavanju, ki ga je povezovala dr. Jasna Fakin Bajec, znanstvena sodelavka novogoriške raziskovalne postaje Inštituta za kulturne in spominske študije, je uvodoma navzoče pozdravila predsednica Plante, ga. Aleksandra Pelicon, v želji, da se pridobljena znanja prenese na domačine in uporabi v čimvečji meri. Že v prejšnji delavnici je Astrid Prašnikar, vodja projekta Kaštelir: Prazgodovinska gradišča/kaštelirji in etnobotanika za trajnostni turizem in razvoj podeželja od Krasa, preko Brkinov, Čičerije in Istre do Kvarnerja, predstavila omenjeni projekt, ki sestoji iz treh stebrov in naj bi se po dveh letih in pol zaključil prihodnjo pomlad, ko bodo izdali botanični vodnik, ki mu bo dodan tudi kodeks nabiranja uporabnih rastlin. V okviru projekta nastajajo tudi botanične poti (na primer krajša okrog Štanjela, daljša pa od Štanjela do Volčjega Grada, ki vključuje gradišča, rastline, zelišča idr.), ki jih bodo predstavili tudi v spletni aplikaciji. Znanje o zeliščih pa naj bi domačini in obiskovalci uporabljali vsak dan, služilo pa naj bi tudi za razvoj turizma. Vodilni partner projekta Kaštelir je Občina Komen, na kateri za izvajanje projekta skrbi Uroš Skok.

Tokrat so na drugi spletni delavnici dali poudarek nabiranju in sušenju zelišč in divjih rastlin ter pripravi mešanic in čajev, saj se vsi zavedamo, da naš imunski sistem in odpornost okrepimo z uživanjem zdravih divjih rastlin, ki nam jih ponujajo kraška gmajna in kmečki vrtovi. Naši predniki so bogastva naravnih virov, kot so zelišča, plodovi in užitne divje rastline, znali izkoristiti za lažji boj z vsakodnevnimi izzivi.

O čajih s kraške gmajne je spregovorila zeliščarka Tjaša Cotič Komel z Buntove kmetije iz Škrbine, ki je poznana predvsem po vinogradništvu in vinarstvu. Tokrat je v filmu, ki ga je kot vse preostale štiri filme posnel Marijan Zega iz Gorjanskega, predstavila poleg čaja za prehladna obolenja in drugih čajev tudi zanimiv čaj, imenovan kraška gmajna. Snemalec Zega pa je ob tem dejal, da en štamper (kozarček) domačega tropi-

novca v čaj tudi paše (ugaja). V drugem filmčku je predstavila izdelavo naravnih mil. Kot zanimivost pa je dodala, da izdelujejo tudi milo, v katerem destilirano vodo nadomestijo kar s teranom. Prav tako kot čaji in tudi mila je prav gotovo lepo praznično darilo tudi tinktura. Tokrat je o tinkturah s kraške gmajne spregovorila zeliščarka Magda Rogelja iz Zeliščne kmetije Rogelja iz Vojščice, ki ima kar 80 vrst zelišč. Prikazala je pripravo dveh tinktur iz suhih (cvetov ajde) in svežih (kopriiva) zelišč kraške gmajne. Če tinktura koprive pomaga pri dvigu hemoglobina, pa tinktura iz ajde krepi stene žil in same žile ter s tem pomaga tudi proti demenci.

Strokovno in z veliko ljubeznijo do Krasa pa je kot zadnji nastopil botanik in ekolog, dr. Mitja Kaligarič, iz Biotehniške fakultete Univerze v Mariboru, ki je tudi partnerica projekta Kaštelir. Podrobneje je predstavil zgodovino vegetacije na Krasu in kodeks nabiranja uporabnih rastlin, ki ga zeliščarji in nabiralci zdravih rastlin seveda poznajo, a nikoli ni dovolj opozarjanja in seznanjanja o pravilih obnašanja in ravnanja do narave. Uvodoma je nakazal, da pripravljajo vodnik, v katerem so zajeli kar 150 vrst uporabnih rastlin, ki uspevajo na Krasu in v Istri. Tudi zdravljenje z zelišči ima dolgo tradicijo. Zdravniki so bili botaniki in botaniki so bili zdravniki. Pri tem je omenil dr. Mattioli, ki je živel v 16. stoletju, kar 12 let v Gorici, in se ukvarjal z botaniko Krasa, Vipavske doline, Nanosa in drugih območij, študiral je v Padovi. Leta 1544 je izdal knjigo, v kateri je opi-

sal okrog 800 rastlin. V nadaljevanju je Kaligarič poudaril, da je Kras (pa vse od Tržiča do Črne gore) po biodiverziteti in številu rastlinskih vrst eno najbogatejših tako v Evropi kot tudi na severni polobli. Na površini enega ara so našli tudi več kot 100 različnih vrst rastlin, kar je tudi v svetovnem merilu zelo veliko. In zakaj je temu tako oziroma zakaj je na Krasu toliko rastlinskih vrst? Gre za transhumanco, nomadsko selitev ljudi, ko so pastirji iz Bosne gnali ovce na pašo na Kras pa vse do Furlanije, in to nomadstvo se je zaključilo ob razpadu Jugoslavije in z gradnjo avtocest. Tako so ovce s selitvijo prenašale semena rastlin, kar je vplivalo na bogato bazo favne. Tako so na desetih kožuhih ovc našli 25 tisoč semen in plodov oziroma 134 različnih vrst rastlin, od katerih so strokovnjaki določili kar 105.

Druženje preko spleta in s tem tudi Mesec kraške kulinarike so zaključili še z ogledom zadnjega filma o barviti jeseni na Krasu, ki je predvsem značilna po živordečem ruju in pisanih odtenkih jesenskih barv v vinogradu.

Po besedah Aleksandre Pelicon bodo s takimi druženji preko spletnih strani, še rajši pa v živo, nadaljevali spomladi, ko nadaljujejo z akcijo Divji okusi Krasa s poudarkom na Mesecu špargljev. Zbrane in vse pa je nagovorila, da so čajne mešanice kot tudi tinkture in naravna mila lepa darila za praznične dni, ki prihajajo.

Besedilo: Olga Knez

Foto: arhiv Zeliščna kmetija Rogelja Vojščica

Bodi kul, beri ful – drugič

Mladinski oddelek Kosovelove knjižnice Sežana je letošnje poletje spet povabil osnovnošolce k bralni akciji Bodi kul, beri ful. Odzvalo se je kar nekaj lanskih bralcev, seveda pa smo bili veseli tudi novih sodelujočih. V vseh enotah Kosovelove knjižnice je barvite kartončke izpolnilo 37 otrok, ki so prebrali po pet knjig. Nekateri so jih oddali tudi več. Najbolj aktivni so, tako kot lani, bili v Komnu.

Poleg branja smo spodbujali tudi likovno izražanje in na zaključni prireditvi lahko pripravili lepo razstavo ilustracij, ki so jih otroci priložili kartončkom.

Vse sodelujoče smo v soboto, 12. septembra 2020, povabili k lovski koči v Nadrožico pri Gorjanskem. Zaključno srečanje je bilo pustolovsko obarvano. Verjamem, da je bila že pot do tja razburljiva, saj nismo vsi vajeni ozkih kraških

klancev. In zemljevid je tistim bolj oddaljenim najbrž tudi prišel prav. Na cilju smo bili vsi navdušeni nad lepim ambientom, ki so ga s pridom izkoristili taborniki Rodu kraških j'rt in otroke popeljali v svet posebnih taborniških izkušenj. Kurili so ogenj, se orientirali po zemljevidu in iskali taborniška znamenja in napise ter postavljali bivak. Za pikico na i smo ob zaključku še izžrebali tri srečnejše ter podelili nagradi za največ prebranih knjig in najlepšo ilustracijo po izboru vseh obiskovalcev. Vsi sodelujoči bralci so prejeli tudi lepo priznanje bralec/bralka na ful in darilca, ki so nam jih omogočili sponzorji.

Brez sponzorjev bi bila naša prireditev okrnjena, zato se najlepše zahvaljujemo vsem. Pomagali so nam: Fructal, d. o. o., Go-partner, d. o. o., Kosovelov dom Sežana, Mizarstvo Makovec, d. o. o., Založba Miš, Zavarovalnica Generali, d. d. Najlepša hvala lovski družini Dolce, da nam je odstopila lovsko kočico s čudovito okolico ter tabornikom Rodu kraških j'rt, ki so pripravili zelo privlačne dejavnosti.

Do naslednje počitniške akcije se vidimo v knjižnici Sežana in njenih enotah Komen, Divača, Kozina. Bodite kul, berite ful!

Besedilo: Marja Filipčič Mulič

Foto: Marija Umek

2.190 DNI USTVARJANJA Jake Jančarja in Škljoc Tomačevice

Komenska knjižnica je v septembru in oktobru, ko ste bralci lahko vanjo še prihajali in si gradivo izbirali sami, gostila dve fotografski razstavi.

Najprej so njene prostore zapolnile fotografije Tomačovljanov, ki so med sprehodi po svoji vasi opazovali in v objektivne ujeli utrinke kraja, ki se v zadnjem času lepo razvija. Člani društva in ostali vaščani skrbijo za to, da je vas lepo urejena in da se pri njih vedno kaj dogaja.

Takoj za njimi so na razstavnih panojih pristale fotografije amaterskega fotografa Jake Jančarja. Posebej ga zanima macrofotografija. Posnetke najraje išče na kraški gmajni, zanje porabi kar nekaj sprehodov, a vztrajnost se splača. Poleg fotografije ima rad bonsaje, saj so njegova strast, zbira stare steklenice in za hobi izdeluje električne kitare.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv Jaka Jančar

Knjižnica na spletu

Šola na daljavo, trgovina na spletu, predavanja na facebooku, digitalno poslovanje ... Koronačas temeljito spremeni naše vsakdanje življenje. Tudi naša knjižnica je v tem času drugačna. V njej smo samo zaposleni. Naše bralce v Sežani sprejemamo samo na vratih (vračilo) in ob odprtem oknu (izposoja), v podružnicah samo pri oknu. Veseli pa smo vsakega obiska. Radi bi ohranili stik z bralci, zato smo bolj kot prej aktivni tudi na spletu.

Redni uporabniki facebooka že poznajo našo stran s podskupinami (podružnice in mladinski oddelok), kjer vedno objavljamo novosti. Tisti strastni bralci nemudoma rezervirate nove knjige, takoj ko se pojavijo v naši knjižnici. Tiste, ki tega še ne poznate, bi želeli opozoriti na možnost spletne rezervacije gradiva preko knjižničnega informacijskega sistema COBISS in aplikacije Moja knjižnica. Potrebujete le številko članske izkaznice in geslo, za katero lahko pokličete v knjižnico, če ga še nimate. Gradivo lahko rezervirate tudi po telefonu ali na elek-

tronskem naslovu. Tako bo izposoja tekla hitro in se boste izognili čakanju pred knjižnico.

Na spletni strani, predvsem pa na facebook strani knjižnice objavljamo vse za uporabnike pomembne spremembe in novosti. Velikokrat delimo zanimive vsebine ali objavimo kakšno pravljico. Te so se z oddelka za otroke preselile na splet. V začetku šolskega leta smo upali na noven obisk pravljčnih uric in šolskih ter vrtčevskih skupin. Pa smo kmalu videli, da ne bo tako. Prvo uro pravljic smo izvedli pod strogimi pogoji in imeli vsega skupaj dve mali obiskovalki, saj smo se že vsi izogibali zaprtih prostorov. Ker otroci ne morejo več v knjižnico poslušati pravljice, knjižničarke prvi in tretji četrtlet v mesecu pravljico objavimo na naši facebook strani. Kakšna pa je še vmes, za posladek.

V novembru smo v sodelovanju z Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper v prostorih sežanske knjižnice želeli postaviti zelo zanimivo in aktualno razstavo o varnosti na spletu, Glass room. Ker pa bi

si jo v teh razmerah lahko ogledovali le zaposleni, smo se odločili, da jo ponudimo na spletu. Dostopna je tako na naši spletni kot tudi facebook strani. Upamo, da si jo boste ogledali, saj je prav sedaj, ko še toliko bolj uporabljamo računalnik ter svetovni splet, nujno, da se zavemo čim več pasti, ki tam prežijo na nas.

Čeprav je najlepše brati knjigo v fizični obliki, včasih to ni mogoče. Morda je izposojena, morda ne moremo do knjižnice. Opozorili bi vas še na eno možnost. Obstajajo tudi e-knjige, ki si jih lahko s člansko številko in geslom na portalu Biblos naložite na katero od svojih naprav. Tako bodo dolgi večeri koristno in prijetno preživeti vsem omejitvam navkljub. V majhnem plašču besed, po katerim se skriva svetel, topel svet. Tudi Kosov-elov Majhen plašč lahko v različnih jezikih poslušate na naših spletnih straneh. Posnetki so nastali ob tednu slovenskih splošnih knjižnic, ki smo ga obeležili od 16. do 20. novembra.

Besedilo: Marija Filipčič Mulič

Knjižnica skozi okno

Ne vem, kako bi vam razložila dan izposoje pred napovedjo, da bodo knjižnice spet zaprte. Telefonski klici, rezervacije po internetu in elektronski pošti, pa trkanje po vratih – ja, naporno je bilo, hkrati pa lepo. Lepo je, ko čutiš, da ljudem ni vseeno do knjige.

Tak način izposoje smo kar ohranili: knjižnica posluje skozi okno. Ne vem, če

so ravno vsi zadovoljni, da je tako, saj so prikrašnji sprehodov med knjigami in prostega izbiranja, pa vendar – delamo. Skrbimo za to, da v teh težkih časih ljudje dobijo hrano za dušo. Ja, pa še gradivo za osnovnošolce, srednješolce in študente, ki so večinoma doma, priskrbimo.

Dnevi so kar pestri: priprava rezerviranja gradiva in razknjiževanje tistega, ki

je bilo tri dni v karanteni, iskanje za tiste, ki so pozabili naročiti ... še dobro, da imam vklopljen števec korakov, tako da mi po službi ni potrebno na sprehod.

Upajmo na boljše čase, ko se bomo lahko zopet družili ob prireditvah, poto-pisih, ogledih razstav in pravljčnih urah, do takrat pa ... ZDRŽIMO.

Pred prevzemnim mestom.

Prevzem gradiva skozi okno.

Rezervacije čakajo na prevzem.

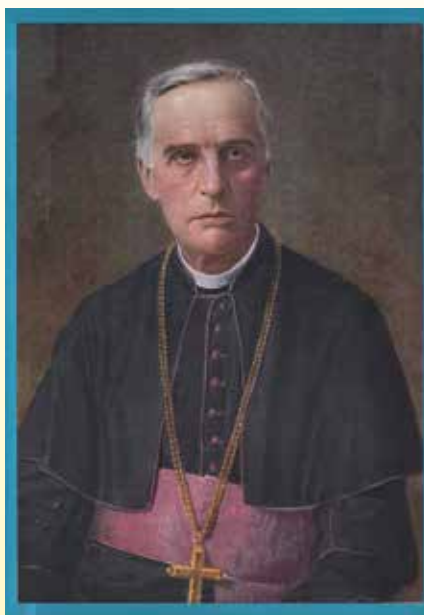
Anton Mahnič

Stoletnica smrti škofa Antona Mahniča iz Kobdilja

Hrvaška, posebej škofija Krk, letos obeležuje Mahničevo leto. Štirinajstega decembra je namreč minilo sto let od rojstva slovenskega rojaka Antona Mahniča, duhovnika, urednika, profesorja in škofa v Krku.

Anton Mahnič se je rodil 14. septembra 1850 v Kobdilju (Štanjel) materi Jožefi, hčeri precej premožnega kmeta na Jeričevi domačiji (danes Kobdilj 18), in očetu Antonu, v Kobdilj priženjenemu iz Grahovega Brda (Tomaj). Odrasli Mahnič očeta v svojih zapisih skoraj nikoli ni omenjal, čeprav je umrl šele leta 1891, matere, ki ga je na stara leta spremljala na Krk in je leta 1906 tam našla svoje poslednje počivališče, pa se je rad spominjal kot pobožne ženske.

S trinajstimi leti se je jeseni 1863 vpisal na državno gimnazijo v Gorici in se kmalu izkazal kot vrhunski um. Ves čas je bil odličnjak. Po zaključeni gimnaziji je leta 1871 vstopil v goriško bogoslovje in začel študirati z veliko zavzetostjo. Po tretjem letniku je bil 30. septembra 1874 posvečen v duhovnika, a je ostal v semenišču še eno leto, da je dokončal zadnji letnik.

Uradni portret škofa Antona Mahniča (vir: sl.wikipedia.org).

Leto 1875 naposled ni pomenilo slovesa od Gorice, temveč šele začetek goriškega obdobja. Jeseni istega leta je bil imenovan za prefekta v malem semenišču, leta 1880 za suplenta bibličnih ved v goriškem

bogoslovju, od leta 1891 do odhoda na Krk pa je opravljal tudi službo rektorja v malem semenišču. Ob vzgojno-izobraževalnem delu je pisal, urednikoval, se vključeval v politično in kulturno življenje ter 1881 doktoriral iz dogmatike na dunajski univerzi.

V literarni prostor je vstopil v srednješolskem času, ko je leta 1865 s sošolci zasnoval literarni listič Vrt in zanj pisal poezijo in prozo, ter posredno še leta 1870, ko je v svojem razredu preprečil, da bi Josipu Stritarju poslali zaupnico. Širši javnosti se je prvič predstavil deset let pozneje s črtico Kako je oče Kobencelj na Dunaj kraški sir nosil (Kres, 1881). Objavil je še dve satirični povesti, Indijo Komandijo (Slovenec, 1884) in Zadnjega samotarja (Slovenec, 1985–86), vendar sta ostali brez posebnega odmeva. Drugače je bilo s pogovori Dvanajst večerov (Slovenec, 1884). Slovstveni zgodovinarji jih pojmujejo kot prelomno točko v njegovem delovanju, saj je v njih razvil svoj estetski nazor, usmerjen proti skepticizmu. Vzpostavil je metafizično trojico resničnosti, dobrega in lepega. »Nič ne more biti

dobro, kar ni resnično, in nič ne more biti lepo, kar ni resnično in dobro,« je zapisal. Namen umetnosti je prepoznal v dviganju človeka in kazanju na višje ideje, pri čemer ne sme izražati ničesar, kar nasprotuje krščanstvu, kajti krščanstvo je resnica. Dvanajstim večerom je do naslednjega leta dopisal tri Dodatke. Z literarnimi kritikami je močno posegel med slovenske književnike, saj je zavračal nekrščanske ideje Prešernovih, Aškerčevih, Jurčičevih, Tavčarjevih, Levstikovih in Gregorčičevih del.

Izkazal se je tudi s publicistično in z uredniško dejavnostjo, začel je z že omejenim Vrtom. Leta 1884 je postal glavni urednik latinskega glasila goriške nadškofije Folium Periodicum. Največji domet je dosegel z ustanovitvijo Rimskega katolika (1888). Revijo je zasnoval tako, da je služila »razodeti Resnici«; branil je krščansko vero in filozofska ter znanstvena vprašanja obranaval skozi oči njenega nauka. Leta 1889 je začasno urejal še revijo Soča. Oglasil se je tudi v osrednjeslovenskem prostoru, in sicer v časopisu Slovenec. Z načelnim in nekompromisnim pisanjem je definiral že prej nastalo cepitev na dva politična tabora, t. i. »ločitev duhov«, saj je v času pospešene liberalizacije zarisal jasno ločnico med katoliškim in nekatoliškim. O Mahničevi središčni vlogi priča dejstvo, da se v javnosti še danes krešejo mnenja o pomenu njegovega dela.

Kot povsem logično nadaljevanje svojih načelnih prizadevanj je leta 1892 v Ljubljani organiziral prvi slovenski katoliški shod. S kongresom je želel Slovencem postaviti katoliško vero za temeljno vodilo v javnem življenju. Čeprav dogodek ni potekal povsem po njegovih pričakovanjih, je postavil dobro podlago za politično organiziranje katolikov. Štiri leta kasneje, 1896, je ustanovil še Leonovo družbo, katoliško znanstveno društvo, kakor ga je priporočal papež Leon XIII.

Le nekaj dni po ustanovnem zboru Leonove družbe je bil Anton Mahnič imenovan za krškega škofa. Avstro-ogrski cesar ga je za škofa izbral 22. februarja 1896 in papež je njegovo odločitev 3. decembra potrdil. Posvečen je bil v goriški stolnici 7. februarja 1897, 27. marca pa ustoličen v Krku. Imenovanje za škofa je bilo nepričakovano, saj je za favorita veljal dr. Fran Volarič, krški stolni kaninik. Avstro-ogrski vladi naposled ni ugajal zaradi pretirane izražanja narodne zavesti na narodno mešanem območju. Ker je bil vladni cilj jezikovno poenotiti prebivalstvo in

Ustoličenje škofa Mahniča v krški stolnici (vir: biskupijakrk.hr).

odpraviti rabo glagolice, se je veliko primernejši zdel Mahnič, zvest zagovornik rimske Cerkve in podpornik bogoslužne latinščine.

Po prihodu v Krk je Mahnič nadaljeval delo, kakor ga je idejno začrtal v Gorici. Leta 1903 je ustanovil z Rimskim katolikom primerljivo revijo Hrvatska straža in jo redno zalagal s članki. Hrvško časnikarstvo je obogatil še z nadaljnjim izdajanjem škofijskega glasila Acta Curiae Veglensis, s SS. Eucharistio (1901), leta 1912 preimenovano v Svečeniško zasednico, z mladinskim listom Luč (1905) in s Pučkim prijateljem (1899) za gospodarsko izobrazbo prebivalstva. Z objavami je posegel v literarno sfero, saj je napisal literarne kritike npr. Kranjčevičevih in Tresić-Pavičičevih del, ter interveniral v politično in splošno družbeno ozračje z načelnim zavračanjem liberalizma in vsega nekatoliškega.

Zavzemal se je za gospodarski, socialni in kulturni napredek hrvaškega ljudstva. Leta 1903 je na Dunaju ustanovil Hrvško akademsko društvo, spodbujal je ustanavljanje zadrug in opismenjevanje, s pomočjo Janeza E. Kreka je organiziral zadružni tečaj, nadobudne mlade je pošiljal v zadružne šole. Ko so leta 1904 Italijani s pomočjo avstrijske vlade začeli izpodrivati hrvaški jezik iz šol, je začel odločen boj za poučevanje verouka v hrvaškem jeziku. Enako odločen in pravičen je bil pri presojanju o upravičenosti glagolskega bogoslužja v škofiji. Kljub pričakovanju italijanske skupnosti in dunajske vlade, da bo dotakrat latinskemu bogoslužju naklo-

njen škof odpravil glagolsko bogoslužje, se je Mahnič izkazal za pravičnega razsodnika. Natančno je preučil vsa zgodovinska in cerkvenopravna dejstva in ugotovil, da je, dokler se ne meša z ljudskim jezikom, zapisanim v latinici, glagoljanje povsem upravičeno in dobro za hrvaško ljudstvo. Sklical je prvo škofijsko sinodo (1901) za posvetovanje o vprašanju, ustanovil Staroslovansko akademijo (1902) za preučevanje glagoljaške dediščine in tiskal glagolske knjige v škofijski tiskarni Kurykta, poimenovani po starem nazivu za otok.

Posebno skrb je posvečal mladim. V Zagrebu je leta 1907 ustanovil združenje hrvaških študentov Domagoj, leto prej pa je organiziral prvi počitniški sestanek slovenskih in hrvaških študentov na Trsatu ter srečanje slovenskih in hrvaških maturantov v Ljubljani. Tudi sicer si je želel, da bi Slovenci in Hrvati sodelovali na različnih področjih; od 23. do 27. avgusta 1913 je v Ljubljani potekal hrvaško-slovenski katoliški shod.

Njegova človekoljubnost se je še bolj izrazito pokazala med vojno. Čeprav je sam trpel pomanjkanje, je pomagal lačnim, nasprotoval vsem krivicam, ki jih je trpelo civilno prebivalstvo, in poslal protestno poslanico proti nasilju italijanske okupacije najprej 31. 12. 1918 na Pariško mirovno konferenco in nato 3. 1. 1919 še komandantu Krka.

Vojni pretresi so priletnega Mahniča dodobra zdelali, poleg tega se je prikradla še bolezen. Italijansko oblast je prosil, da bi šel na zdravljenje v Zagreb, a mu odhoda vse do aprila 1919 ni dovolila. Takrat mu je ponudila torpedovko za prevoz do Senja, vendar ga je pretentala in odpeljala v konfinacijo v Italijo, kjer se je nastanil v samostanu v Frascatiju (bližina Rima) in živel v pravi revščini. Potem ko se je spomaldi 1920 hudo bolan vrnil na Krk, se je julija vendarle odpravil na zdravljenje v Zagreb. Ko mu je zmanjkalo denarja za terapijo v toplicah, se je želel vrniti na Krk, vendar je na povabilo zagrebškega škofa ostal v hrvaški prestolnici in tam 14. decembra 1920 umrl. Pokopali so ga na zagrebškem pokopališču Mirogoj. Danes skoraj nedotaknjeno telo počiva v grobnici krške stolnice.

Antona Mahniča se sodobniki spominjajo kot strogega, načelnega, neposrednega in molčečega, a gorečega, pravičnega, intelektualno (predvsem filozofsko) podkovanega in pobožnega človeka. Svoje življenje je posvetil boju za Resnico, za katoliško vero in javnem in zaseb-

nem življenju. Hrvati so v močni ljubezni do zaupanega mu ljudstva, do Cerkve in nasploh Boga začutili svetniško naravo in 14. decembra 2013 v krški stolnici za-

čeli postopek za njegovo beatifikacijo, tj. razglasitev za blaženega. Če bodo cerkveni postopki potrdili njegovo svetost in ne bo za svetega prej spoznan kdo drug (npr.

Filip Terčelj), bo kobdiljski rojak postal prvi sodobni primorski svetnik.

Besedilo: Aleks Birsja Jogan

Obeležitev stoletnice smrti Antona Mahniča v Štanjelu

V jubilejnem letu se je počastitvi spomina na pobudo župnika Cirila Ceja pridružila tudi njegova rojstna župnija Štanjel. Skozi vse leto je molila za njegovo beatifikacijo, v neposredni bližini obletnice pa je svojega rojaka počastila z izdajo župnijskega glasila, obnovitvijo

Portreta Antona Mahniča in njegove matere Jožefe, delo Dore Čehovin Jež, in kamnita spominska plošča (vir: facebook.com/vaticannews.sl).

kapelice pred njegovo rojstno hišo in s slovesnim bogoslužjem v prisotnosti kar dveh škofov.

Na rožnovensko nedeljo, 4. oktobra 2020, sta se v štanjelski cerkvi zbrali delegaciji koprške in krške škofije s svojima ordinarijema dr. Jurijem Bizjakom in dr. Ivico Petanjakom ter s postulatorjem v postopku za beatifikacijo svetniškega kandidata Antona Mahniča Sašo Ilijičem. S Krka je prišlo kar osem predstavnikov. Maševanje je vodil koprski škof Jurij Bizjak, zbrane pa so nagovorili vsi trije omenjeni duhovniki – oba škofa in postulator. Pri sveti maši je bila navzoča tudi najstarejša še živeča Mahničeva potomka, pranečakinja Dora Čehovin Jež. Ker se gospa ukvarja s slikarstvom, je na stranskem oltarju razstavila portreta svojega starega strica in njegove matere. Prebrala je tudi Mahničevi materi posvečeno

pesem, župnija pa je krški škofiji podarila iz kamna izklesano spominsko ploščo, delo V. M. iz Kobjeglave, ki bo visela ob rojakovem grobu. Škofija Krk je kot protokolarno darilo v Štanjel prinesla še eno upodobitev svojega nekdanjega škofa. Po slovesni maši je delegacija obiskala Mahničev dom v Kobdilju. Škof Jurij Bizjak je pred domačijo blagoslovil obnovljeno kapelico, Mahničevi potomci pa so predstavili zgodovino posestva. Ker so stavbe v preteklosti pogorele, je edini iz Mahničevega časa ohranjen element kamniti portal.

S počastitvijo rojaka so se tudi njegovi domači kraji vključili v spominjanje in raziskovanje ene izmed ključnih oseb s preloma stoletij. Upamo in želimo si, da bomo v boljših časih lahko tudi sami vrnili obisk in si na Krku ogledali kraje, v katerih je Mahnič služboval kot škof.

Slovesna sveta maša ob obeleževanju stoletnice Mahničeve smrti v župnijski cerkvi v Štanjelu; z leve dr. Ivica Petanjak (krški škof), dr. Jurij Bizjak (koprski škof), Saša Ilijič (postulator v postopku za beatifikacijo) (vir: facebook.com/vaticannews.sl)

Blagoslov obnovljene kapelice pred Mahničevo rojstno hišo; prvi z leve štanjelski župnik Ciril Cej, tretji koprski škof Jurij Bizjak in četrti krški škof Ivica Petanjak (vir: facebook.com/vaticannews.sl)

Besedilo: Aleks Birsja Jogan

Podjetno

O deficitarnih in obetavnih poklicih letos z multimedijскими vsebinami

V začetku meseca oktobra se je Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana (OOZ Sežana) promocije deficitarnih in obetavnih poklicev v letošnjem letu loteva prilagojeno razmeram. Tradicionalni dogodek, kjer smo učence devetih

razredov osnovnih šol vseh štirih kraško-brkinskih občin povezovali s srednjimi šolami in potencialnimi delodajalci, smo letos nadomestili z multimedijскими vsebinami. V želji po varnem spoznavanju poklicev in zaposlitvenih priložnosti smo

za več kot 200 devetošolcev pripravili niz video vsebin, ki jim bodo omogočile spoznavanje tako poklicev kakor tudi možnosti za nadaljnje šolanje.

Predsednik OOZ Sežana Jernej Boroloto je ob tem izpostavil, da se Ob-

močna obrtno-podjetniška zbornica Sežana promociji deficitarnih in obetavnih poklicev pridružuje že 14. leto: »Na Krasu in Brkinih se gospodarstvo, podobno kot drugje po Sloveniji, srečuje z izzivom pomanjkanja ustreznega kadra. Vpisi osnovnošolcev v poklicne in srednje tehnične šole so vse manjši in v nenehnem upadanju. Prav zato Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana načrtno spodbuja učence za poklice, ki jih primanjkuje. Letos smo pripravili video predstavitev poklica kuharja, steklarja, kamnoseka, cvetličarja in strugarja. Skušali jim bomo te poklice približati in upam, da bodo učenci vsaj nekoliko doživeli poklic, ki izpostavljenim podjetnikom poleg preživetja daje tudi neizmerno zadovoljstvo.«

Promocija deficitarnih in obetavnih poklicev je potekala na osnovnih šolah v vseh štirih občinah Krasa in Brkinov: Divača, Komen, Hrpelje-Kozina in Sežana. Sodelujoče srednje šole bodo skupaj s podjetniki (delodajalci) učencem z izbranim nizom video predstavitev

predstavili šolske programe in poklice, po katerih povprašuje trg in učencem povečujejo zaposlitvene možnosti. Devetošolci bodo prejeli informacije o šolskih centrih, o možnostih nadaljnjega izobraževanja ter posameznih poklicih, ki jih izvajajo v sklopu rednega izobraževanja, lokalni podjetniki pa bodo predstavili delovna področja izbranih vpoklicev v svojem delovnem okolju.

Sodelujoče osnovne šole, v katere je vključeno več kot 200 devetošolcev: OŠ Antona Šibelja Stjenka Komen, OŠ Dr. Bogomirja Magajne Divača, OŠ Dragomirja Benčiča - Brkina Hrpelje, OŠ Dutovlje in OŠ Srečka Kosovela Sežana.

Sodelujoče srednje šole in srednješolski centri: Strojna, prometna in lesarska šola Nova Gorica, Gimnazija in zdravstvena šola Nova Gorica, Elektrotehniška in računalniška šola Nova Gorica, Biotehniška šola Nova Gorica, Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Srednja tehniška šola Koper, Srednja gostinska šola Izola, Srednja turistična šola Izola, Srednja gradbena, geodetska in okolje-

varstvena šola Ljubljana, Gimnazija, elektro in pomorska šola Piran, Šolski center Srečka Kosovela Sežana, Višja strokovna šola Sežana, Šolski center Postojna, Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna.

Sodelujoči podjetniki: Okrepčevalnica in catering Apetit, Lindič Matjaž, s. p., (poklic kuhar in sorodni poklici), Strugarstvo Franetič, d. o. o., (poklic strugar in sorodni poklici), Cvetličarna Erika, Kljun Peric Erika, s. p., (poklic cvetličar in sorodni poklici), Steklarstvo Tulek, Tulek Idriz, s. p., (poklic steklar), Kamnoseštvo Tavčar, d. o. o., (poklic kamnosek in sorodni poklici).

Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana s podporo kraško-brkinskih občin s tovrstno promocijo že od leta 2006 spodbuja interes učencev za vpis med deficitarne poklicne smeri. S projektom in načinom predstavitev želimo mladostnikom in tudi njihovim staršem omogočiti vpogled v vsebino posameznega poklica in v delovna okolja. Na ta način spoznajo napredek tehnologij ter perspektivnost izbranih poklicev.

Besedilo: Klementina Križman

Zdravstvo in sociala

Pandemska izčrpanost

S koronavirusom se soočamo že približno 8 mesecev. Vzdušje med prvim in sedaj drugim valom pa se je precej spremenilo. V prvem valu je bilo prisotnega več strahu in težnje po enotnosti. Sedaj pa nekateri opažajo, da se med ljudi naseljujejo utrujenost, frustracija, jeza in apatija.

Pandemska izčrpanost je naraven in pričakovan odziv na dolgotrajno in nerazrešeno stisko. Ljudje smo dobro prilagojeni na kratkotrajne stresne situacije. Kadar pa se s stresom soočamo dolgo časa, začne le ta vplivati na naše delovanje v celoti. Značilen je upad motivacije, kar se kaže kot zmanjšanje zavedanja o tveganjih, nepripravljenost za informiranje glede virusa in neizvajanje samozaščitnih vedenj. Zato pandemska izčrpanost predstavlja tudi resno grožnjo uspešnosti zaščitnih ukrepov.

Svojo pandemsko izčrpanost lah-

ko zmanjšamo, vendar je najprej pomembno, da pri sebi prepoznamo znake le-te.

Motivacijo si lahko povrnemo tako, da si ukrepe osmislimo. Verjetno nas ima večina v krogu bližnjih oseb nekoga, ki spada v skupino bolj ranljivih ob morebitni okužbi. Upoštevajmo ukrepe z mislijo na to osebo. Prav tako pa se zavedajmo, da na ta način zaščitimo tudi zdravstvene delavce, ki jih bomo lahko tudi mi in naši bližnji v prihodnje nujno potrebovali.

Če nas neprestano sledenje novicam utruja, se poskušajmo izognimo pretirani izpostavljenosti in spremljajmo obvestila omejeno, npr. enkrat na dan. Paziti moramo tudi, da so novice, ki jih spremljamo, verodostojne. Kritični bodimo do senzacionalnih informacij, ki so velikokrat neresnične in se žal širijo hitreje kot pa resnične informacije. Poplava nasprotujočih si informacij pa povečuje zmedo, frustracijo in odpor med ljudmi.

Stres nam povečujejo tudi vsakodnevne odločitve, ki jih moramo sedaj spreje-

mati. Ali grem po nakupe v trgovino ali naročim preko spleta? Ali grem na obisk k sorodniku? Ali grem na sprehod skupaj s prijateljem? Ali naj gre otrok v vrtec? Potrebno je iskati rešitve, ki so čim bolj varne, hkrati pa moramo sprejeti tudi določeno količino negotovosti in tveganja. Razbremenimo nas lahko to, da se o teh vprašanjih soočimo s partnerjem, sodelavcem, družino, drugo osebo.

Zavedati se moramo, da potrebujemo nekaj časa za vzpostavitev novih navad (umivanje rok, maska, distanca ...). Verjetno že vemo iz lastnih izkušenj, da je uvajanje novih navad težko. Ko pa jih enkrat sprejmemo in postanejo avtomatične, nam ne povzročajo več dodatnega stresa.

Poskušajmo poskrbeti za vzpostavitev rutine prijetnih dejavnosti v našem vsakdanu, ki nas bo sproščala in ponujala občutek varnosti in predvidljivosti. Nekateri strokovnjaki v tem času priporočajo ogled filmov, serij, poslušanje glasbe, ki nam sprožajo nostalgije občutke. To

pomeni, da nas v spominu popeljejo v neko prijetno obdobje, vsebine so nam poznane in domače.

Z doslednim izvajanjem ukrepov lahko damo dober zgled tudi drugim, hkrati poskušajmo pri bližnjih spodbujati motivacijo za upoštevanje le-teh. Obtože-

vanje in vzburjanje krivde lahko namreč vzbudi še večjo pandemsko izčrpanost.

V kolikor imate občutek, da sami ne uspete nadzorovati pandemske izčrpanosti, se lahko obrnete tudi na Psihološki telefon 051 666 381 v ZD Sežana, kjer sem vsak ponedeljek in torek med 7.30

in 14.30 za vas dosegljiva psihologinja Ela Brecelj. Lahko pa pokličete tudi na brezplačno telefonsko številko 080 51 00, kjer so za vas 24 ur na dan dosegljivi strokovnjaki s področja duševnega zdravja. Pogovor pomaga.

Besedilo: Ela Brecelj, univ. dipl. psih.

Podpora ranljivim skupinam tudi v času epidemije

Trenutna situacija korona krize je marsikateremu članu naše skupnosti prinesla še dodatne težave, ovire in stiske. Pri uporabnikih prepoznavamo duševne stiske, finančne stiske, ovire pri dostopu do zdravstvene pomoči, veliko težje je priti v stik z najbližjimi. Kompleksnost težav predstavlja prepletenost stisk, ko se jih med seboj poveže več in hkrati. Tak izziv postane za marsikoga lahko prezahteven z ozirom na to, da korona kriza zelo dodatno obremenjuje nas vse in da je iskanje rešitev veliko bolj zahtevno.

Stari ljudje, osebe s težavami v duševnem zdravju in druge skupine občanov in občank z različnimi težavami, so zaradi svoje siceršnje šibkosti v času epidemije še bolj ranljivi.

CSD Južna Primorska, Enota Sežana izvaja socialno varstvene programe na območju Upravne enote Sežana že 20 let. S stiskami in težavami so se občanke in občani srečevali ves čas, vsa leta in nena zadnje tudi v 1. valu epidemije. Danes, ko smo sredi 2. vala epidemije, žal, pri uporabnikih opazimo še večjo osamljenost, intenzivnejše občutke tesnobe, nemoči, odtujenosti in ujetosti. Stvari/opravila, ki so bile že pred epidemijo za ljudi težke, so zdaj še težje – na primer dostop do zdravniške pomoči, kontakt s posameznimi službami, težji dostop do prevoza

in s tem ovirana samostojna skrb zase, oteženi stiki s pomembnimi drugimi, včasih tudi zaradi strahu pred neznanim.

V okviru Centra za socialno Delo Južna Primorska, Enota Sežana izvajamo tri terenske socialno varstvene programe: Kakovostno staranje in sožitje generacij, Pomoč brezdomnim in ostalim rizičnim skupinam prebivalstva, Pomoč osebam s težavami v duševnem zdravju in njihovim svojcem.

Z obiski na domu in/ali telefonskimi pogovori izvajamo razbremenilne pogovore in pomoč pri urejanju in premagovanju osebnih stisk, podporo pri urejanju zdravstvenih storitev, pomoč in informiranje pri uveljavljanju različnih pravic (CSD in drugih služb), pomoč pri iskanju rešitev za lajšanje finančnih stik, podpora in pomoč pri iskanju rešitev za namestitve in pri vzdrževanju socialnih stikov. Ker pa je zgodba vsakega posameznika edinstvena in s tem tudi njegove stiske, se temu ustrezno prilagajamo.

Programe sofinancirajo in s tem omogočajo njihovo izvajanje občine Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana, storitve so za uporabnike brezplačne. Trenutno je v programe vključenih približno 300 gospodinjstev. Za informacije smo dosegljivi v okviru delovnega časa Centra za socialno delo, enota Sežana na telefonskih številkah:

- Tajništvo: 05 969 40 20
- Kakovostno staranje in sožitje generacij (Klemen): 040 220 202
- Pomoč brezdomnim in ostalim rizičnim skupinam prebivalstva (Simona): 030 611 233
- Pomoč osebam s težavami v duševnem zdravju in njihovim svojcem (Mojca): 051 338 195.

Pripravili izvajalci programov:
Klemen Mozetič, Simona Verstovšek,
Mojca Volk

NISTE SAME!

25. november – mednarodni dan boja proti nasilju nad ženskami

»Stara sem 54 let, poročena sem bila 34 let. Celó življenje sem trpela v upanju, da bo nekoč boljše. Ko so otroci odrasli in odšli na svoje, je postalo neznosno. Ko sedaj pogledam nazaj, je bilo kot najhujša nočna mora. Preživela sem srčno kap in po tej izkušnji dojela, da če želim živeti, moram proč. Tako se je začelo moje potovanje za svobodo.«

Tako se začne zgodba gospe, ki je zara-

di nasilja v družini poiskala pomoč v programu Regijske varne hiše Kras Centra za socialno delo Južna Primorska, Enota Sežana.

Nasilje nad ženskami je še danes najbolj razširjena kršitev človekovih pravic na svetu, ki pa najpogosteje še vedno ostane neprijavljena in skrita. Kljub temu pa je znano, da se v času najrazličnejših kriz nasilje nad ženskami še poveča. Žal

je veliko žensk najbolj ogroženih prav doma, kjer bi se vsakdo moral počutiti varno. Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je poročala, da je prišlo v času omejitve gibanja zaradi zaježitve korona virusa do porasta nasilja v družini. Meseca aprila 2020 je v državah članicah do 60 % več žensk klicalo nujno pomoč zaradi nasilja v družini kot v enakem mesecu preteklega leta.

Žrtve nasilja v družini so pogosto prepričane, da so same odgovorne za nasilno vedenje povzročitelja, ki je najpogosteje njihov partner, lahko pa tudi kdo izmed odraslih otrok ali drugih družinskih članov. Nasilje največkrat opravičujejo z različnimi osebnimi ali družbenimi okoliščinami, kot so preobremenjenost, brezposelnost ..., in upajo, da se bo nasilnež spremenil. Vendar pa se nasilje nikoli ne konča samo od sebe, brez korenitih sprememb v družini. Ob tem je pomembno poudariti, da je za nasilje vedno odgovoren tisti, ki nasilje povzroča, saj se vsakdo lahko odloča, kako bo ravnal v posamezni situaciji. Spremembe se tako začnejo največkrat šele ko žrtve ne zmorejo več, ko se posledice nasilja odražajo na njihovem fizičnem in psihičnem zdravju in se odločijo, da bodo poiskale pomoč.

Za pomoč ni nikoli prepozno. To dokazujejo ženske, ki so se umaknile v pro-

gram Regijske varne hiše Kras. V času bivanja v varni hiši, ki lahko traja do enega leta, so občutile, kaj je to mirno življenje, in si ustvarile novo pot, bodisi same ali z otroki.

Gospa, ki se je po 34 letih umaknila iz nasilnega odnosa, je zapisala:

»V varni hiši ste dobrodošle, zaposlene vas cenijo, vas spoštujejo in vam prisluhnejo. V tej hiši sem se počutila svobodno in dobrodošlo vseh osem mesecev bivanja. Bila sem deležna lepih besed in objemov. Tudi moja skupina sodelavnic je bila enkratna. Skupaj smo ena drugi jokale na ramenih, se skupaj veselile, smejale, zabavale Še sedaj po mojem odhodu se slišimo, obiskujemo in spominjamo najlepših trenutkov v varni hiši. Drage moje ženske, samo korajžno naprej in nikar se ne ozirajte nazaj. Začnite živeti, saj ste tega vsekakor vredne!«

Naj vas njene besede spodbudijo, da ob nasilju v družini poiščete pomoč, ki jo

nudijo:

Policija in centri za socialno delo
Koordinatorica za preprečevanje nasilja, mag. Damjana Jurman (CSD Južna Primorska), tel.: 05 66 34 579, e-pošta: damjana.jurman@gov.si; gp-csd.jprim@gov.si, Prisoje 1, Koper

Krizni center za žrtve nasilja Južna Primorska (CSD Južna Primorska), tel.: 040 303 669, 059 039 590 e-pošta: kczn.csdjprim@gov.si

Regijska varna hiša Kras (CSD Južna Primorska), tel.: 070 754 730, 056 202 442, e-pošta: vhkras@gmail.com, spletna stran: www.vhkras.si

Krizni center za otroke in mladostnike – Marelična hiša, tel.: 040 303 203, e-pošta: kcm@gov.si, Kolarska 10, Koper

Društvo za nenasilno komunikacijo, Enota Koper, tel.: 031 546 098, 05 6393 170, e-pošta: dnm.koper@iol.net, spletna stran: www.drustvo-dnm.si

Nataša Prelesnik Korošic, Regijska varna hiša Kras, CSD Južna Primorska

Praznični dnevi v Regijski varni hiši Kras

V Regijski varni hiši Kras, programu Centra za socialno delo Južna Primorska, ki nudi pomoč ženskam in otrokom, žrtvam nasilja v družini, si vsakodnevno pričaramo lepe trenutke, kljub žalostnim zgodbam, s katerimi se srečujemo zaradi nasilja in še dodatno zaradi epidemije.

Sprehodi v naravi nas napolnijo z novo energijo, preizkušamo stare in nove kuhinjske recepte in veliko ustvarjamo. Za praznično vzdušje v hiši vedno poskrbimo tudi z našimi izdelki. Palčke in snežene može lahko vidite na fotografijah, sicer pa vas vabimo, da nas spremljate preko FB Varna hiša Kras, kjer lahko dobite aktualne informacije in spoznavate vsakodnevno življenje v hiši. Veseli bomo, če nas delite v svoji mreži kontaktov.

Dobrodošli ste tudi na naši spletni strani www.vhkras.si

Za več informacij smo dosegljivi tudi na tel. 070 754 530 ali 05 62 02 442 ali po e-pošti: vhkras@gmail.com.

Bogastvo čustev

Taša Cucek, magistrica zakonskih in družinskih študij, specializantka zakonske in družinske terapije, relacijskega družinskega modela na Teološki fakulteti v Ljubljani in stažistka na Družinskem centru Sveta Gora. Dela v zasebni praksi v Sežani.

Foto: iz lastnega arhiva.

Vzgoja in odvisnost od drog - substanc

Ovisnost in pomen zdravih odnosov v družinah

Ljudje smo odvisni lahko od veliko stvari, na primer droge, alkohola, hrane, dela, rekreacije itd. Vse služi namenu, da nas omami, otopi od občutkov praznine, nevrednosti, razočaranj.

Odvisnost je simptom in ne sama težava. Če poskušamo zdraviti samo odvisnost in ne vzroka, ki je zadaj, se bo zelo verjetno odvisnost nadaljevala. Če vzrok ni odpravljen, pomeni, da se vedno znova ponavljajo težki občutki v posamezni-

ku, ki jih nato vedno znova premaguje z odvisnostjo.

SKRB ZA MENTALNO ZDRAVJE S ČUSTVENO PISMENOSTJO!

Primarni odnosi so izrednega pomena za posameznikovo mentalno zdravje in za postavitev temeljev za soočanje z izživi življenja.

Pogosto pa ravno čustveni del zane-marimo oziroma se z njim ne ukvarjamo. Naučeni smo, da so čustva odvečna, nepomembna in jih zato pahnemo na stran.

Od nas se pričakuje stoičnost in ne čustvena pestrost.

Kam potem s čustvi, ki so nekaj tako naravnega in vsakdanjega?

Čutimo namreč preko celega dneva v vseh situacijah, interakcijah itd. Nad tem nimamo kontrole. Neizražena čustva se nabirajo v telesu in čakajo, da bodo občutena. Poglejmo si primer z balonom. Predstavljajmo si, da je zrak, ki ga pihamo v balon, čustvo.

Pihamo v balon in ga polnimo. Ko presežemo kapaciteto balona, balon poči. Tako se zgodi tudi z nami, ko določeno čustvo ni predelano, se nabira v nas in postaja vedno težje, boleče, dokler ni tako veliko in mučno, da v nas poči, eksplodira – oseba ponori, izbruhne, ne zmore več prenesti čustvene bolečine.

Izbruh lahko izgleda kot:

- verbalni napad (sramotjenje, zmerjanje, poniževanje) na partnerja/ko, otroka, sosedo,
- fizični napad (klofuta, brca itd.),
- čustveno prenašanje,

- opijanjenje, drogiranje,
- poskus samomora,
- nezmožnost kontroliranja čustev, jok, itd.

Ozaveščanje o čustveni pismenosti in o mentalnem zdravju je izrednega pomena za dobro samopodobo posameznika in za dobre temelje pri vzpostavljanju dobrih odnosov.

Zavedanje o pomenu čustev v človekovem življenju in o nezdravih čustvenih vzorcih, ki smo jih podedovali iz primarne družine, nam omogoča, da lahko s tem nekaj naredimo, nekaj spremenimo.

Le kako lahko nekaj spremenimo, če ne vemo za obstoj le tega? Neozaveščenost pripomore k nadaljevanju, ponavljanju in k utrjevanju starega vzorca ter k prenašanju na naslednje generacije.

»Bomo svoje neizživete sanje prenašali na otroke in jih zvezali v svoja razočaranja in pričakovanja?«

In kaj ima torej vzgoja pri odvisnosti? Kako bi lahko bilo to povezano? Pogosto namreč slišimo, da si je sam kriv tisti, ki je odvisen, da je pač slabo jabolko, da je črna ovca, da tak pač je, da se je od vedno vedelo, da ne bo nič iz njega.

Od vzgoje je odvisno, kako se bo posameznik soočal z izzivi življenja. Ali ima orodja, ki mu bodo pomagala soočiti se s porazi, zavrnitvami, padci ...

Doma se naučimo, ali so odnosi varni, ali se lahko naredi napako in še vedno pripada družini, nas imajo še vedno radi? Ali pa je naša vrednost vezana na naše dosežke?

Če smo šteli samo takrat, ko smo bili najboljši, pridni, super in uporabni, potem bomo poraženi zelo težko prišli domov, saj tvegamo zavrnitev s strani staršev, kritiko in sramotenje.

Alkohol, droge, hrana ne postavljajo pogojev, vedno so »tam za nas« in nas potolažijo, ko smo na tleh.

To bi morali posamezniku nuditi odnosi, varno pribežališče, pripadnost, odprte roke, ki te čakajo, ne glede na dosežke, uspehe ali poraze.

»Le varno pribežališče ti da tudi varno izhodišče.«

Le če tvoja vrednost ni pod vprašajem, lahko sproščeno raziskuješ svet in se soočaš s preizkušnjami življenja, ne da bi ogrožal svojega pravega jaza.

Če tega ni, je vse pod vprašajem, in vsaka zavrnitev, situacija, interakcija zamaje, če ne zruši tvojo vrednost in jo postavi pod vprašaj.

Vprašanja lahko pošljete na e-naslov: tukajsem.zate@gmail.com ali pa preko spletne strani www.psihoterapijatasa.com. Odgovori ali pa tema bodo obravnavani v naslednjem članku. Oseba bo ostala anonimna.

Želim vam vse dobro.

Športno

Izzivi, s katerimi se v času epidemije sooča šport, so veliki. Mnogi tudi že bijejo plat zvona. Ob nenehnem sprejemanju novih ukrepov in omejitev se negativen vpliv neaktivnosti med drugim kaže pri občutnem upadu gibalne učinkovitosti ter naraščanju debelosti pri otrocih. Po drugi strani pa je o pomenu in vlogi športa in rekreacije v tem času govora toliko, kot še nikoli. »Redna telesna vadba je povezana z boljšim mentalnim zdravjem, tisti, ki redno vadijo, imajo zmanjšano možnost kardiovaskularnih

bolezni. Aerobne aktivnosti zmanjšujejo simptome depresije in anksioznosti ter vplivajo na dobro razpoloženje.« Koli-kokrat slišano.

Nepredvidljive razmere so vplivale tudi na društva vključena v Športno zvezo Komen. Odpovedi športnih prireditev so se v minulem letu kar vrstile, septembrski pričetek treningov in tekmovalj se je prav kmalu moral zaključiti. Svetla izjema je le počitniški program Poletje na Krasu, ki nam ga je v mesecu juliju uspelo izpeljati. Štanjelski tek, Hruševljanski pohod,

Zelena noč, Mini olimpijada, turnirja v malem nogometu, mednarodni košarski turnir Kras, zaključna prireditev plesnega društva Be Funky, balinarske lige rekreativcev bodo morale počakati na boljše čase. Med društvi v tem trenutku vadijo le balinarji, ki tekmujejo v državnem prvenstvu - Superligi.

Začasna prekinitev športnih aktivnosti seveda ne pomeni, da v društvih v tem trenutku nismo aktivni. Z on-line predstavitev vadb društva ohranjajo stik s svojim članstvom in jih na ta na-

čin skušajo motivirati. Čeprav se dobro zavedamo, da treninga v telovadnici ali na nogometni zelenici on-line vadbe ne morejo nadomestiti.

Šport je kot eden izmed pomembnejših družbenih podsistemov, prepleten z vrsto dejavnosti tudi na drugih področjih. Pobude, ki prihajajo iz športnih vrst, imajo za lokalno skupnost lahko dolgoročne pozitivne učinke. Aktivnejša vloga pri sodelovanju v skupnih projektih športnih organizacij na državnem nivoju ravno tako. Udeležba, pridobivanje znanja ter spoznavanje dobrih praks drugih na vsakoletnem kongresu športa za vse postaja že obveza. Rdeča nit letošnjega kongresa, ki se je odvijal preko spleta, je bila povezovanje športa, turizma in okolja. Slovenija zaradi svojih značilnosti po-

nuja odlične priložnosti za razvoj športnega turizma. Obdarjena je z naravo, ki omogoča izvajanje različnih športno-rekreativnih aktivnosti skozi celo leto. Razvoj Slovenije med drugim temelji na zelenem, trajnostnem in odgovornem turizmu, športnem turizmu. Športnim organizacijam, ki ustvarijo nove programe in produkte, lahko ti pomenijo priložnost in dodaten vir zaslužka za svojo osnovno dejavnost. Kraška pokrajina pa je že sama po sebi naš največji športni park.

Na prireditvi Športnik Krasa in Brkinov 2019, ki je februarja letos potekala v Štanjelu, je med množico besed bilo izrečeno tudi naslednje: »Lokalni, kraško-brkinski šport je, čeprav daleč od soja velikih žarometov, vsekakor živ in razvejan. Tu se prepletata tradicija in karakter človeka, ki

ga je v veliki meri pomagala izoblikovati narava. Pregovorna vztrajnost, potreba po druženju, pripadnost skupnosti, društvu, klubu so lastnosti, ki krasijo večino lokalnih športnikov, rekreativcev in športnih navdušencev. Za prihodnost športa in rekreacije se nam tako ni bati.« Sploh zdaj, v teh ne najbolj prijaznih časih, se je izkazalo, da so bile takratne besede še kako na mestu.

Za konec še voščilo. V novo leto navedno vstopamo polni želja in načrtov. Letošnja želja je le ena, a s tem bolj iskrena. Da se iztekajoče se leto še dolgo ne bi več ponovilo!

Vse dobro in ostanite zdravi.

Športna zveza Komen

Prekinitev tekmovanj in novi mejniki ŠKD Kras

Ko smo se s trenerjem domače ekipe na tekmi deklet v Kopru sredi oktobra bolj v šali spraševali, ali bi to utegnili biti zadnje srečanje v letošnjem letu, si nismo upali predstavljati, da bo temu res tako. Zadnje tekme mlajših kategorij v državnem prvenstvu pod okriljem KZS so bile odigrane sredi oktobra. Tekmovanje za najmlajše v Lil Maestro League je bilo po posvetu med trenerji odpovedano. Ekipa članov ŠKD Kras zaradi razporeda v 4. SKL ni odigrala niti ene tekme. Tekmovanja pod okriljem KZS bodo v okrnjeni obliki izpeljana v naslednjem letu, takoj, ko bo stanje to dopuščalo. Iz istih razlogov smo morali odpovedati 3. mednarodni turnir Kras. Zdravje vseh je seveda na prvem mestu.

Najmlajši na prijateljskem turnirju v Novi Gorici.

Nič kaj prijazno leto si bomo lahko zapomnili tudi po mejnikih, ki smo jih v tem času dosegli. Eden izmed pomembnejših je vsekakor sestava članske ekipe in tekmovanje v 4. SKL. S prihodom izkušenega trenerja Mateja Dedka ter z vključevanjem usposobljenih posameznikov iz Fakultete za šport smo trenerski kader zaokrožili ter s tem postavili trdne temelje za nadaljnje delo. Pereč problem najema športne dvorane v Dornberku je v sodelovanju z občinskimi strukturami MONG, Zavodom za šport Nova Gorica ter OŠ Dornberk v fazi iskanja ustrezne rešitve. Izražena podpora MONG našemu delovanju na periferiji mestne občine je več kot spodbudna in odpira nove možnosti sodelovanja. Nezanemarljivo

je tudi dejstvo, da so se pred letošnjo sezono v delovanje društva vključili posamezni podjetniki, podporniki in ljubitelji košarke.

Vztrajnost nam je, kot kaže, zapisana

v genih in ta se vsekakor splača. Vedno znova nam to dokazujejo dekleta, ki na tekmah kljub starejšim in izkušenejšim nasprotnicam držijo skupaj in se nikoli ne predajo. Po tekmi pa, sproščeno dru-

ženje, prava klapa. Tudi to je košarka.

Vsem skupaj želimo srečno in uspešno novo leto 2021!! Iztekajoče se ... čim prej v pozabo.

Besedilo: Rajko Kralj

NK Komen uspešno v sezono 2020/2021

Takoj v začetku meseca septembra so se začela tekmovanja v vseh kategorijah. Članska ekipa je odigrala šest tekem, na katerih je štirikrat zmagala in dvakrat igrala neodločeno. Tako je še edina neporažena ekipa in ob prekinitvi prvenstva v sredini oktobra zaseda odlično 2. mesto s tem, da je odigrala tekmo manj. V vodstvu je ekipa Bistrice iz Ilirske Bistrice. Po zapisih na portalu Sportal je poleg Bistrice najresnejši kandidat za napredovanje v 3. slovensko nogometno ligo prav naša članska ekipa, ki se je uvrstila tudi v četrtfinale pokalnega tekmovanja, ko je na domači tekmi premagala ekipo Ilirske Bistrice. Čestitke fantom in strokovnemu vodstvu z glavnim trenerjem Kristjanom Gregoričem, pomočniku trenerja Goranu Zavadlavu, fizioterapevtoma Mihi Abramcu in Daniju Mastenu ter vodji članske ekipe Aneju Ličenu za korektno opravljeno delo. Vsi skupaj z vodstvom in navijači že težko pričakujemo nadaljevanje prvenstva. Ob tem ne gre izpostaviti izjemnega prispevka veteranske ekipe, ki je sodelovala pri organizaciji tekem, ki so bile organizirane v skladu z zahtevami

NIJZ, tako da so na tekmah lahko bili prisotni tudi gledalci.

Kombinirana ekipa U15 Komen-Vipava pod vodstvom trenerskega tandema Lojze Barukčič in Emir Mehanović in nenadomestljivega predstavnika ekipe Davida Besednjaka, ki nastopa v ligi U15 MNZ Nova Gorica, je na začetku prvenstva nesrečno izgubila nekaj tekem, tik pred prekinitvijo prvenstva pa zabeležila dve zmagi in zaseda odlično 5. mesto. Ekipa U15 nestrpnost pričakuje nadaljevanje prvenstva, da bo lahko pokazala svojo pravo vrednost.

Ekipa U13 pod vodstvom trenerja Matjaža Grmekca in predstavnika ekipe Boruta Žvaba, ki nastopa v zelo močni ligi U13 MNZ Koper, je potrebovala nekaj tekem, da se je uigrala, nato pa je nadaljevala kot dobro namazan stroj. Dosegla je nekaj lepih rezultatov in se že veseli nadaljevanja prvenstva, ki ga je prekinila epidemija.

Ekipo U11, ki jo tudi letos vodita trener Tomi Čižmešija in predstavnik ekipe Primož Adamič, je prikazala napredek v igri in pristopu. Pozna se odlično delo tre-

nerja, ki ga otroci prezentirajo na igrišču. V tej ekipi igrajo otroci letnikov 2010 in 2011, zato se nam pridružite. Več nas bo, bolj se bomo zabavali in se lepo imeli.

Selekcijo U8 in U9 vodita trenerja Jure Luin in Žan Likar. Fantje in dekleta zavzeto trenirajo in so igrali na internih turnirjih, vadbo je žal prekinila epidemija. Dekleta in fantje kar tako naprej.

Selekcijo U7 in krožek v OŠ Komen vodi trener Primož Adamič. Kot za vse druge je tudi za to skupino zelo pomembno kontinuirano delo. Tudi med epidemijo je bilo otrokom poslano video gradivo z vajami, ki so jih in jih še vedno marljivo opravljajo. Za to skupino je video gradivo posnel kar sam trener. Bravo, Primož in otroci!!!

Letos so se krožki v OŠ Branik in POŠ Štanjel komaj začeli, pa smo jih že bili prisiljeni prekiniti zaradi znanih vzrokov. Vpis v krožke je bil zelo vzpodbuden, saj smo v OŠ Branik organizirali dve skupini, in sicer predšolski in prvi razred skupaj ter drugi in tretji razred skupaj. Za krožke v Braniku in Štanjelu v letošnji sezoni skrbi Luka Tragin, kontakt: 031 555 432.

Vljudno vabimo deklice in dečke, da se vpišejo v mladinsko nogometno šolo Komen, prijave sprejemamo na e-mail: mladi.nk-komen@gmail.com ali na treningih – prijave sprejema trener ali prisotni predstavnik kluba, ki je na nogometnem igrišču v Komnu ali čez zimo v telovadnici OŠ Komen ob torkih, sredah in četrtnih po razporedu nogometne šole NK Komen – kontakt Lojze Barukčič, 031 778 908.

Besedilo: Adrijan Spačal

Foto: Primož Adamič

Spoznavanje lastne države, njenih pokrajin in prebivalcev je tudi del odgovornosti, ki jo prevzemamo mladi

V torek, 22. septembra 2020, smo se učenci 7. a in b razreda odpravili na izlet v Idrijo. Po dolgi in precej ovinkasti poti smo z avtobusom končno prispeli na naš cilj. Najprej smo pomalicali, saj nas je pot kar precej utrudila in pomanjkanje energije je bilo na višku. Ko pa smo pojedli, smo dobili moč in energijo za nove dogodivščine, ki so sledile.

Najprej smo se odpravili v Antonijev rov. Po kratkem uvodnem filmu smo si nadeli čelade in kot pravi rudarji ponosno zakorakali v rov. V njem je bilo vse temno, precej kamnito, vlažno, na nekaterih delih, ki so bili zaščiteni s steklom, pa si lahko občudoval kapljice živega srebra.

Sledil je ogled idrijskega gradu. Lahko bi rekli: »Grajski posebnost, poln skrivnosti!« Sežidan je bil v 16. stoletju za potrebe obrambe, skladiščenja živega srebra ter delovanja rudniške uprave. Na gradu so me najprej pritegnile slikovite poslikave v baročnem stilu, ki bi zagotovo očarale tudi vas! Danes v njem domuje Mestni muzej Idrija, kjer hranijo najdragocenejšo in največjo čipko. Zgodbe o preteklosti Idrije in njenih prebivalcih, rudarjih in klekljaricah smo spoznali z ogledom razstav, skozi katere nas je vodila prijazna vodička. Poleg razstav sem v muzeju na

gradu Gewerkenegg videl tudi spominsko sobo pisatelja Franceta Bevka. Učiteljci slovenščine sta nam povedali, da je bil France Bevk velike borec za slovenski jezik in slovenski narod ter da spada med najustvarjalnejše slovenske mladinske pisatelje, napisal je namreč preko 150 knjig.

Nedaleč od mestnega središča in obdana z zelenjavnimi vrtovi stoji ena zadnjih rudarskih hiš v Idriji. Res je posebna, zlasti zaradi svoje višine in beline. Njeno mogočno držo proti nebu še bolj pou-

darja to, da je vzdignjena v strmo pobočje. Notranjost hiše pa je skromna, tako kot je bilo nekdaj skromno življenje rudarske družine, ki je živela v njej.

Naš izlet se je zaključil z okušanjem žlikrofov, ki pa name niso naredili posebaj okusnega vtisa. Svojo porcijo sem namreč z veseljem podaril sošolcu Niku, ki jo je z veseljem sprejel in pojedel.

Tako se je poučen dan zaključil s prijetnim druženjem in vožnji proti domu.

Besedilo: Naj Turk, 7. a
Foto: Matic Peric, 7. a.

Osmošolci na Štajerskem

V ponedeljek, 21. septembra 2020, so se osmošolci zjutraj veselo odpravili na dolgo pot. Njihov cilj je bila mala vasica -

Spuhlja pri Ptuj. Po treh urah vožnje so med koruznimi polji zagledali svoj začasni dom, Center šolskih in obšolskih de-

javnosti Štrk, kjer jih je čakal res zanimiv šolski teden. V domu so bili hkrati z njimi tudi učenci OŠ Bovec, na žalost pa so se morali odpovedati druženju, saj korona ukrepi tega niso dopustili. Prva naloga, ki jih je čakala, je bilo dobro kosilo, nato pa počitek. Ni slabo tako začeti, so razmišljali učenci. Počitek je bil zelo kratek, ker je kmalu sledilo učenje lokostrelstva. Zelo zanimivo. Kar dobro je šlo vsem po vrsti. Po večerji pa še sprehod med koruznimi polji. Še dobro, da so imeli vodnika, saj so bile vse poti enake in koroza tudi.

Naslednji dan so spoznavali mlako. Po daljšem sprehodu se je sredi koruznih polj pokazala čudovita mlaka z vodometom v sredini. Ob mlaki so merili temperaturo vode, zraka, ugotavljali, kakšne barve je voda, kakšen ima vonj, katere živali živijo v njej in ob njej. Popoldne so

se podali v veselje. Veliko novega so izvedli o planetih, galaksijah, spreminjanju vesolja in njegovi neizmerni velikosti. Po večerji so se zabavali ob družabnih igrah.

V sredo so se odpravili na dolg pohod z nalogo Misija ČŠOD. Na pohodu so iskali določene skrite točke in odgovarjali na zapletena vprašanja v zvezi s Ptujskim jezerom, mini elektrarno, zaježitvami Drave, mlinom Korošec, vasema Zabovci, Markovci. Vse to so si tudi ogledali. Popoldne so natančno spoznavali cvetlice Ptujkega polja, večer pa zaključili z učenjem kaligrafije.

Kar hitro je prišel četrti dan, ki je bil

zelo razgiban. Že jutraj so se s kolesi odpeljali do Ptujkega jezera in tam zaveslali v kanujih. Najprej sta se v spretosti veslanja s kanuji pomerili dve ekipi fantov, nato pa še ekipi deklet – slednje so poleg hitrega veslanja še veselo na ves glas prepevale. Popoldne so izvedeli veliko novega o KURENTU in ga tudi sami izdelali iz naravnih materialov. To je bilo zelo zabavno, saj so pustili domišljiji prosto pot. Ta dan jih je čakal tudi najlepši večer – POKAŽI, KAJ ZNAŠ. Obe šoli sta se predstavili z različnimi nastopi, petjem, skeči, akrobatskimi spretnostmi ... in nato ob primerni glasbi zaključili

zanimiv teden šolanja v naravi.

V petek so si, preden so odšli proti domu, ogledali znamenitosti mesta Ptuj in izjemno bogato zbirko zgodovinskih znamenitosti v muzeju na mestnem gradu. Še posebej so bili očarani nad bogato zbirko starih glasbil.

To je bila zadnja in zelo zanimiva šola v naravi v času njihovega devetletnega šolanja. Še dobro, da je bila v septembru, tako so jo ulovili še za rep, oktobra bi jim jo gladko odpihnili korona.

Besedilo: Andreja Rustja, razredničarka 8. a

Foto: Dragica Ukmar Kodelja, sorazredničarka 8. a

Štirje računalniki za učenje na daljavo

Teden otroka je letos mineval v posebnem vzdušju. Na šoli so že od začetka pouka veljali drugačni, strožji korona varnostni ukrepi. Učenci so tako že ob vstopu v šolo morali nositi maske, v garderobo so lahko prihajali v manjših skupinah, pouk so imeli v matičnih učilnicah, prav tako malico, saj je bilo, glede na spoštovanje predpisane razdalje, v jedilnici prostora le za dva razreda. H kosilu so učenci prihajali po natančnem časovnem razporedu, v varstvu vozačev so bili vsak v svoji učilnici. Sredi septembra je občina prisluhnila pobudi in prošnji po zagotavljanju večje varnosti in učencem omogočila dodatni razvoz po 6. šolski uri. September je tako mineval med intenzivnimi pripravi učencev, strokov-

nih delavcev in staršev na delo na daljavo, preverjanjem osvojenega znanja ob učenju na daljavo v spomladanskih mesecih, učenjem nove učne snovi ... Mineval je med prepovedmi, zapovednimi in prošnjami, naj učenci spoštujejo varnostne ukrepe, da ne bo potrebno preiti na učenje na daljavo. Minil pa je tudi ob uspešno izvedeni šoli v naravi za osmošolce in izpeljanem šolskem tekmovanju iz logike.

Oktobra se je s poslabšanjem epidemiološke slike v državi tudi v šolske prostore prikradlo nelagodje, posebno vzdušje, ki ga ne znam niti prav poimenovati. Turbno? Mogoče. In začele so se pojavljati prve bolezni.

Še prej pa je bil čas za teden otroka,

ki ga pod okriljem ZPM Slovenije obeležujemo v tednu po prvem ponedeljku v oktobru. Na šoli smo pripravili vrsto aktivnosti na temo Odgovor je pogovor, ki so jih učenci predstavili vodstvu šole na šolskem parlamentu.

Zaznamoval pa ga je tudi sprejem prvošolcev v skupnost učencev šole in šolski parlament. Prvošolce so ob sprejemu s kulturnim programom počastili njihovi tutorji, učenci 6. razreda.

Na šolskem parlamentu so učenci postavili svoje želje v zvezi z izboljšavami na šoli, pohvalili pa so veliko zadev, kar dokazuje, da se na šoli varno in prijetno počutijo.

Učenci so ob tej priložnosti izvolili tudi predsednika šolske skupnosti, letos so se odločili kar za sopedrednikovanje. Tako bosta šolsko skupnost vodila devetošolca Ana Marija Stancich in Žon Žak Petrovič.

Teden otroka se je zaključil s posebno humanitarno gesto. Občinski svetnik, domačin, direktor podjetja, ki skrbi za komunikacijsko infrastrukturo ne le v Sloveniji, pač pa tudi v tujini, je na pobudo občinskega svetnika in predsednika sveta staršev Marjana Mržka šoli doniral 4 prenosne računalnike. Simbolično sta računalnike prevzela predsednika šolske skupnosti učencev, devetošolca Ana Marija in Žon Žak ter predsednica šolskega sklada Dragica Ukmar Kodelja.

Kot da bi vedeli, da jih bomo že teden kasneje potrebovali. Takrat je v karanteno odšel 5. a razred, ki so mu sledili še ... No, to pa je že druga zgodba.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

Foto: Dragica Ukmar Kodelja

Tudi tradicionalnega slovenskega zajtrka nismo izpustili

»Korona gor, korona dol – tradicionalnega slovenskega zajtrka ne smemo izpustiti«, smo si rekli, staknili glave in dorekli. »Pa naj bo dan dejavnosti«, ki ga bodo učenci izpeljali doma in pri tem uporabili vso svojo domišljijo.

V petek, 20. novembra 2020, smo tako obeležili že 10. obletnico akcije Tradicionalni slovenski zajtrk, ki se je razvila na pobudo Čebelarke zveze Slovenije (ČZS). Leta 2012 je bil s sklepom Vlade RS vsak tretji petek v novembru razglašen kot dan slovenske hrane in na ta dan otroci v vzgojno-izobraževalnih ustanovah že deset let zapored uživajo zajtrk, sestavljen iz kruha, masla, medu, mleka in jabolka.

Letos smo zaradi vsem znanih razlogov (izobraževanja na daljavo) k tej akciji pristopili na drugačen način. Obeležili smo ga kot dan dejavnosti, kjer smo si zadali tri glavne cilje:

- učenci bodo spoznali pomen zdravega prehranjevanja, si privoščili tradicionalni slovenski zajtrk in se naučili speči kruh,
- spoznali bodo pomen telesne aktivnosti za zdrav razvoj in ohranitev zdravja ter povečanje učnih in delovnih zmognosti,
- aktivno pristopili k solidarnostni akciji z vključitvijo v projekt Mala pozornost za veliko veselje ter projekt lokalnega RK.

Učenci so dan začeli z razredniki in sorazredniki jutraj med 7.30 in 8.00. Po zdravem zajtrku so si ostale aktivnosti

razporedili po želji. Pomembno je bilo, da so izvedli vsaj urico telesne vadbe. Sprehod so lahko izkoristili tudi za nabitje šipke, iz katerega bodo svoji družini pripravili čaj, malce medu pa mu bo dodalo zdravilni učinek.

Ta dan ali čez vikend so izdelali vsak vsaj eno voščilnico ter na roke napisali lepo misel. Tako so izvedli tudi eno izmed aktivnosti v projektu Rad pišem z roko, namenjeno starejšim v domovih upokojencev.

Voščilnice so učenci oddali v zato pripravljene skrinjice ob vhodu v večnamenski prostor šole v Komnu, v Štanjelu pa nam je prostor za skrinjico radovoljno odstopila mesnica in trgovina TOŠČ. V

naslednjem prispevku boste ugotovili, koliko voščilnic so izdelali vestni učenci.

In še letošnji slogan tradicionalnega slovenskega zajtrka: Zajtrk z medom – super dan.

Slogan naše šole pa je bil: Človek ne živi samo od kruha. In učenci so z dobrodelno gesto to tudi dokazali.

Prvošolec je takole zapisal svoje vtise in fotografiral pogrinjek: Zjutraj sem najprej pripravil lep pogrinjek za fotografijo, nato sem dodal še tri prtike in smo skupaj z družino pozajtrkovali. Zvečer sta sestra in mama pekli kruh, jaz pa sem pomagal pri oblikovanju štručk iz testa.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

Najlepše izrezljana buča 2020

Ena izmed vsakoletnih akcij šolske skupnosti je tudi natečaj za najlepše izrezljano bučo. Kot vsako leto smo tudi letos pozvali učence, da dokažejo svojo ustvarjalnost. Letos je bil natečaj že trinajsti po vrsti, vendar prvič v drugačni izvedbi. V času natečaja učenci namreč niso obiskovali šole. Ves pouk je že potekal na daljavo. Pred objavo natečaja smo imeli pomisleke, če se bodo učenci sploh odzvali.

Strah je bil odveč, saj so že naslednji dan po objavi razpisa začele fotografije mojstrsko izrezljanih buč kar deževati. Na natečaju je sodelovalo kar 91 učen-

cev s krepko več kot 100 bučami. Vsaka buča je bila drugačna, izvirno oblikovana, zanimiva. Velike in male buče so se spremenile v duhce, vampirje, čarovnice, korona virus ... Nekateri učenci so izrezljali celo več buč in jih doma postavili na ogled mimoidočim. Ugotovili smo, da so izrezljane buče v marsikateri družini nastale kot skupen izdelek staršev in otrok. Verjamemo, da so v izrezovanju in oblikovanju buč uživali tudi starši.

Nekatere buče so postale pravi umeetniški izdelki. Odločitev, katera buča naj zmaga, je bila zato zelo težka. Komisija učiteljev je dolgo pregledovala in

primerjala fotografije buč, preden se je odločila, katera je letos najlepša, najbolj izvirna. Kot zmagovalki sta bili nato proglašeni buča Erika Cigoja (1. a matične šole Komen) in buča bratov Nika in Tiana Ravbarja (3. b in 6. b podružnične šole Štanjel). Nagrajene so bile še buče Matica Perica, Sabine Kovačič, Žige Cotiča, Sofije in Helene Meglič, Nikite Tavčar, Ane Pije Prodnik. Nagrajene buče si lahko ogledate na priloženih fotografijah. Katera je pa vam najlepša?

Vsem sodelujočim učencem čestitam in jih vabim k sodelovanju spet naslednje leto.

Ana Pija Prodnik

Nikita Tavčar

Sabina Kovačič

Helena Meglič

Erik Cigoj z očetom

Matic Peric

Nik Ravbar

Žiga Cotič

Tian Ravbar

Sofija Meglič

Odgovorni smo za ohranjanje slovenskega jezika

Narečja so pomemben del slovenskega jezika in naše kulture

Nika, Maša, Anais

Luka M., Naj

Maja, Ema, Leia

Matic, Andrej

Narečja so del naše preteklosti, dediščina, ki jo moramo prenašati iz roda v rod.

Pogosto je govoriti v narečju lažje kot v knjižnem jeziku.

Govoriti v narečju je pravica vsakega, saj je to naš materni jezik.

Narečja moramo ohraniti, saj so edinstvena.

Narečja govorimo ljudje, ki se med seboj poznamo.

Narečja so edinstvena, posebna.

Skozi narečni govor se izraža tudi kultura, posebnosti posameznih krajev.

Po narečnih besedah lahko izveš, od kod oseba prihaja.

Spoznavanje narečij je lahko dobra priložnost za razvoj turizma.

Na račun posameznih narečnih besed se lahko zabavamo in nasmejimo.

Narečja so naše korenine, zato brez njih ne bi mogli obstajati.

Ko govorimo v narečju, smo sproščeni sogovorci.

Sedmošolci smo že na začetku tega šolskega leta pri slovenščini spoznavali zvrsti slovenskega jezika. Naučili smo se, da je naš materni jezik edinstven in da ga je zaradi te edinstvenosti treba posebej negovati. Tako smo pri pouku v skupinah in s pomočjo sodelovalnega učenja izvedli konstruktivno polemiko, v kateri smo razpravljali o narečjih. Predstavljamo vam rezultate našega učenja, v katerem smo prišli do enotnega spoznanja, da so narečja pomemben del slovenskega jezika in naše kulture.

Učenci 7. a

Jesen

Prelepa jesen prišla je med nas,
utrjeno listje zdaj pada na našo vas.
Rumena, oranžna in rdeča,
pa rjava in svetleča,
čarobna in barvita,
dobra kot kremšnita.
Prijetna za oči,
Zdaj daljše so noči.
Zlato sonce še vedno nas greje,
toplo greje in se smeje.
A kmalu bo zima prišla
in nam nasula bo snega.

Matija Colja, 9. b

Nemirno leto se od nas poslavlja. Na šoli Komen smo hvaležni za vse priložnosti, ki so nam v težkih časih omogočile uresničitev zastavljenih ciljev. Hvaležni smo za priložnost iskrenega in tesnega sodelovanja s starši, da smo se lahko skupaj veselili uspehov učencev. In hvala vsem, ki nam zaupajo, cenijo naše delo in nas podpirajo.

Nemirni december 2020 se od nas poslavlja. Najprej smo prižgali prvo svečo na adventnem venčku, ta pomeni upanje in pričakovanje, druga sveča v naša srca prinaša mir, tretja veselje, zadnja pa je za ljubezen. Slovenski pesnik, pisatelj, humorist je zapisal:

Ljubezen naj gre vedno v cvet,
da bo lepši, da bo zaljši
ta okrogli nori svet.
Ljubezen naj gre vedno v cvet,
da bo lepši, da bo zaljši
ta prismuknjen svet.

V letu 2021 želimo vsem veliko upanja in dobrih pričakovanj,
želimo, da bi živeli v miru in medsebojnem zaupanju,
da bi bila vaša srca polna veselja in ljubezni.

Zdravo, srčno in srečno 2021.

Nives Cek s sodelavkami in sodelavci OŠ Komen

Dogajanje v Vrtcu Komen

Gospa jesen

Slikarka

Vsako leto isti čas pride v našo malo vas
slikarka, znana dobro vsem, ime ji je gospa Jesen.
Rumeno, rdeče in rjavo nam poslika vso naravo.
Ostane vedno le do zime -- tedaj se poslovijo -- in mine.
(Sabina Mali)

Tudi v Vrtec Komen je gospa Jesen zavila in nas s pravljico
razveselila.

Besedilo in foto: Mojca Mozetič

Teden otroka

Letošnji Teden otroka je bil v znamenju obeležitve 30. obletnice TOM telefona. Ves teden nas je spremljalo geslo Odgovor je pogovor. Tako smo skozi različne dejavnosti z odgovori prepletali pogovore o občutkih in doživetjih. Z otroki smo pogumno premagovali strah skozi temen tunel, se o čustvih (strahu) pogovarjali, s poezijo prišli do pogovora in z odgovori gradili prijateljstvo. V te odgovore in pogovore smo vpletli tudi živali. Saj pravijo, da je žival človekov najboljši prijatelj in zaupnik.

Obiskali smo pasjo šolo Športno kinološkega društva Komen pod vodstvom Neve Poljšak in si ogledali konjeniški nastop Konjeniškega kluba Štjak pod vodstvom Pavleta Štembergerja. Obiskali

smo tudi živali kmetije Kukanja.
Gospe Nevi Poljšak in gospodu Pavletu

Štembergerju se iskreno zahvaljujemo
za lepe trenutke in prijetna doživetja.

Besedilo in foto: Mojca Mozetič

Tradicionalni slovenski zajtrk

Tudi letos smo v vrtcu obeležili tradicionalni slovenski zajtrk. Otroci so zajtrkovali med, maslo in jabolko ter pili mleko.

V enoti Komen pa nam je naša kuharica Elena ob tej priložnosti povedala zabavno deklamacijo z naslovom Naša Jucka:

Naša Jucka še zmeraj prstek cucka,
nasujte nanjga popra,
pravi strina iz Kopra.
A Jucka jo pogleda
in mami reče:
»Nocem popla, lajsi meda.«

Besedilo in foto: strokovni delavci Vrtca Komen

Vrtec sodeluje v akciji Pošljimo nasmeh

V komenskem vrtcu smo se v predprazničnem času odzvali vabilu Zveze študentov medicine Slovenije k akciji Pošljimo nasmeh, ki je namenjena starostnikom iz domov za starejše občane. Letošnje leto je bilo za oskrbovance domov še posebej naporno, saj imajo zaradi strogih omejitev gibanja in prepovedi obiskov že dalj časa omejene socialne stike. Da starostnikom povrnemo vsaj kanček sreče in upanja, smo jim narisali risbice ter jim posvetili spodbudne misli, s katerimi bomo starostnikom dali vedeti, da niso sami.

Besedilo in foto: Strokovni delavci

... in Vrtcu Štanjel

Razgibana zdrava jesen

V letošnjem šolskem letu bomo vstop v letne čase obeležili s skrbjo za zdravje. Pri načrtovanju dejavnosti v povezavi s prednostno nalogo pa bomo izhajale iz otrok, iz njihovih pobud, idej in želja.

Tako smo na željo in pobudo otrok na

prvi dan jeseni pri Ribicah, kjer so najstarejši otroci, pripravili pohod. Ker so otroci predlagali pohod z 'deko', seveda niti ta ni manjkala v nahrbtniku. Otroci so neizmerno uživali, saj je za nekatere bil to prvi čisto pravi planinski pohod.

Pri Metuljčkih so na travniku imeli razgibavanje. Otroci so iz dolgih palic naredili ovire za preskakovanje, tekali so okrog, se plazili po listju in travi, metali in lovili suho listje in raziskovali travnik z okolico.

V najmlajši skupini, pri Žogicah, je lutka in ljubljenska skupine žogica Nogica pripravila jesensko presenečenje, in sicer gibalne dejavnosti na našem igrišču. Otroci so se lahko preizkusili v hoji, plazenju čez in pod ovire, premagovanju stopnic in drsanju po toboganu. Poseben dožvljaj pa je bila igra z jesenskimi listki. Otroci so po listkih hodili, jih brcali, se jih dotikali, metali v zrak, nalagali v vedra in jih stresali. Preživeli smo lepo dopoldne.

Besedilo in foto: Mateja Bežek Kosmač in Katarina Černigoj

Mali medo

Medvedek ni bolan, medvedek je zaspal, pa medved stopa copa cop in išče-mo, išče-mo, išče-mo medvedka ... se je v oktobru slišalo iz naše igralnice, igralnice otrok iz skupine Žogic. Spoznali smo pravljico o malem medvedu, ki je izgubil svojo dudo, in jo pripovedovali ob slikah. Pripravili smo poligon -- medvedjo pot -- in medvedku iskali dudo tako, da smo hodili, se plazili čez, pod in okrog različnih ovir. Opazovali in prepoznavali smo medvede v knjigah, na slikah in fotografijah ter kazali, kje imajo ušesa, smrček, oči, tace, kožuh ... Z gibom in mimiko smo prikazovali, kako medved

spi, je, hodi, se smeje, joka, se jezi, zeha, se pači itd. Igrali smo se z medvedki, jih dajali spat, jih hranili, crtali in jim peli pesmice. Bobnali smo na velike bobne po

medvedjem taktu. Razvrščali smo medvede po velikosti - veliki in mali medvedi - ter po barvi. Narisanega medveda smo potiskali s posebnim valjčkom in s prstki

ter mu pod tace zalepili listke in izdelke dali na razstavo, da krasijo naš vrtec.

Besedilo in foto: Mateja Bežek Kosmač in Denis Lemut

Odpihnili smo žalost

V tednu otroka smo se pri Ribicah pogovarjali o čustvih. Ker je ta tema precej obširna, smo jo razvlekli še v teden za tem. Vsakodnevno smo se v jutranjem krogu pogovarjali o tem, kako se počutimo. To smo označili na naših 'čustvenčkah', kot smo jih poimenovali. Pogovarjali smo se o tem, kaj so sploh čustva, razvrščali smo, prebirali pravljice, narisali, kdaj smo veseli/žalostni, in se naučili novo pesem o čustvih. Otroke je najbolj navdušila zgodba Kako sta Bibi in Gusti pihala žalost. Seveda smo poizkusili tudi mi. In veste, kaj? Uspelo nam je! Tisti dan smo bili vsi veseli in nasmejani. Poizkusite tudi vi. Deluje!

Recept:

Trdo milo naribaš. Kosmiče raztopiš v kozarcu z vodo. V lonček daš slamico in pihaš toliko časa, da žalost izgine.

Besedilo in foto: Monika Turk in Katarina Černigoj

Vse dobro vam želijo otroci in zaposleni iz vrta Sežana.

Kar burja prinese

Četin izlet v Postojno

Čeprav se poleti taborniki nismo odpravili na tradicionalno taborjenje, saj ga zaradi okoliščin nismo mogli izvesti v takšni obliki, kot bi si želeli, nam je uspelo začeti taborniško leto več kot odlično. Še pred uradnim začetkom smo se stari člani odpravili na četin izlet, na katerega smo se odpravili tudi po zaslugi g. Marijana Zege, ki nas je dobrodušno podprl

z namenom, da bi taborniki na Komenškem še naprej aktivno delovali.

V nedeljo, 20. septembra 2020, smo se dopoldan z avtobusom odpeljali iz Gornjanskega proti Postojni. Na pot se nas je odpravilo 7 vodnikov in 22 otrok. Najprej smo si ogledali Notranjski muzej, kjer so se MČ-ji (1.–5. razred) in GG-ji (6.–9. razred) ločili, saj so bile aktivnosti (zabavno

raziskovanje muzeja in delavnice) prilagojene ustrezni starosti. Po poučnem delu dneva smo se odpravili še v pustolovski park, kjer smo pogumno premagovali strah pred višino in se napolnili z adrenalinom. Sledila je pot domov, a taborniško obarvan dan se še ni zaključil. V družbi staršev smo imeli še prestop, torej uradno podelitev rutk, znanj in veščin, ki

smo jih člani usvajali tekom leta. Tovrstna podelitev je sicer vsako leto okrog 22. aprila (dan tabornikov), a se je letos tudi to premaknilo.

Otroci so se ponosni na nove rutice in veščine poslovlili od vodnikov in izrazili željo, da bi lahko četin izlet še kdaj ponovili. Vsekakor bomo stremeli k temu, da to postane mogoče kar četina tradicija, a do ponovne izvedbe večje dogodivščine nas čaka še kar nekaj manjših. Upali smo, da bomo tudi te izvajali v živo, kar pa se seveda ne da. Vodova srečanja smo tako zaenkrat prestavili v domače okolje, kjer otroci opravljajo razne taborniške izzive.

Taborniki delujemo prostovoljno, a to še ne pomeni, da nismo poplačani za svoje delo. V zameno dobimo srečne obraje otrok, njihove objeme ob prihodih na vodova srečanja, kot vodnik imaš čast, da jih opazuješ, kako odrasčajo v dobre osebe, ob vsem tem pa te spremljajo še nasmehi in spodbudne besede staršev,

ki nam zaupajo svoje otroke in verjamejo v naše delo. Če pa pride spodbuda še od kod drugod, dobimo le še dodaten zagon za nadaljnje delo. G. Marijan Zega,

otroci, starši in vsi ostali, ki nas spremljate na poti – hvala!

Besedilo: Urša Terčon

Foto: Tilen Komel

Ljubiteljska kultura v času koronavirusa vam želi zdravo in srečno 2021!

Kot že velikokrat rečeno, so samo spremembe stalnica v našem življenju in temu primerno naše prilagajanje le tem. Koronavirus je globoko posegel v naš vsakdan, nam omejil naše navade in razvade ter nas prisilil k sodelovanju. V teh novih razmerah so spremembe za nekatere velik problem, za druge velik izziv. Pa vendar je prav, da smo v iskanju novih načinov sodelovanja tudi kreativni in dovolimo spremembam, da nas potegnejo iz ustaljenih

navad, razmišljanj in utečenega delovanja. Najbolj pomembno je, da se ne sprijaznimo z nedelovanjem in da ne »zaspimo« preveč, saj je bilo vloženega veliko napora, da smo si ustvarili kulturno življenje, ki ga sedaj močno pogrešamo. Pogrešamo ustvarjanje na vseh področjih kulturnega ustvarjanja, pogrešamo sproščeno družanje, pogrešamo dogodke in pogrešamo drug drugega. Pogrešamo družabno in kulturno življenje, ki je bilo pogosto za nas

samoumevno. Pa pride ta presneti virus in nam pokaže na vseh nivojih našega življenja popolnoma drugačno sliko, spremeni naše potrebe, omeji našo svobodo, loči resnico od domnev, pokaže, kaj je pomembno in kaj ne, kje smo bili premalo pozorni in kaj nas je preveč zaposlilo ... Ljubiteljska kultura je bila v vsem tem času nekje v bližini. Res je, da moramo upoštevati vse omejitve in zahtevane ukrepe, res pa je tudi, da kljub temu iščemo pot do soljudi, do svoje publike, do pozornosti, ki jo potrebujemo in si je želimo. Ker je to pač v naravi ljudi. Sežanska območna izpostava JSKD je v tem času koronavirusa na svoj način ostala v stiku z družbi, jih spodbujala, da so kljub vsem ustvarjali na varen in kreativen način. Dogodki so dobili manjši obseg in preselili so se na družbena omrežja. September je bil precej glasbeno in likovno obarvan. Na gradu Štanjel smo lahko prisluhnili Jesenskim serenadam, ki se jeseni zagotovo ponovno vrnejo med nas. V začetku meseca septembra je bila organizirana tudi otvoritev državne likovne razstave Oblo in oglato, ki smo jo spremljali najprej po spletu, v živo pa smo si jo lahko ogledali na gradu Snežnik posamično oziroma v manjših skupinah. Na razstavi, ki nosi naslov Oblo in oglato, lahko občudujemo tudi dela Cvetke Šemrov in Stanislave Vodopivec, ki jih je državni

Jesenske serenade na gradu Štanjel.

selektor Janez Zalaznik izbral za 7. državno razstavo v organizaciji JSKD. Iskreno jima čestitamo za uspešno sodelovanje na likovnem razpisu z željo, da jima je to lepa spodbuda za nadaljnje ustvarjanje.

V avli Občine Divača je od 22. oktobra na ogled zelo lepa in zanimiva razstava Jagodni izbor. Gre za izbrana dela kraško-brkinskih likovnih ustvarjalcev, katerih dela so bila izbrana na državne tematske razstave JSKD v času od leta 2008 do 2020. Slavko Guštin, Dajana Čok, Stanislava Vodopivec, Cvetka Šemrov, Vesna Jogan, Ana Hanzel in Gaja Hanzel, se predstavljajo s svojimi deli, s katerimi so uspešno sodelovali na skladovih državnih tematskih razstavah tudi v letnem koledarju JAGODNI IZBOR, ki smo ga naredili v ta namen.

Dajana Čok iz Divače, Erna Kopše iz Senožeč in Cvetka Oblak iz Sežane pa so bile uspešne na 19. regijski razstavi primorskih likovnih ustvarjalcev, ki nosi naslov Odsevi izolacije in je bila prvič predstavljena v petek, 2. oktobra, v Sončni dvorani v Izoli. Tudi njim iskrene čestitke za uspešno likovno ustvarjanje.

Regijska razstava Odsevi izolacije je od 10. novembra razstavljena v Mali galeriji Mira Krajnc v Kosovelovem domu v Sežani, ki pa je žal zaradi nastalih razmer do nadaljnjega zaprt. Dne 3. decembra se je razstava selila v Pretorsko palačo v Kopru, kjer si jo lahko ogledamo do začetka prihodnjega leta. Razstavljena dela si lahko ogledamo na Facebookovih straneh in drugih medijskih portalih. Radi bi se zahvalili tudi vsem ostalim 30 likovnim ustvarjalcem, ki so se odzvali na naše povabilo k oblikovanju Ulične galerije v Občini Hrpelje Kozina in ki so se odzvali na regijski razpis Odsevi izolacije in sedaj svoja dela razstavljajo v

avli Kulturnega doma Hrpelje pod skupnim naslovom Odsev življenja – Odsev izolacije, ki bo na ogled še kar nekaj časa. Med njimi so tudi dela Anamarie Samec iz Čehovinov.

Tudi ljubitelji fotografije so dobili priložnost za svoje ustvarjanje v času karantene, saj smo jih povabili, da skupaj z Občino Hrpelje-Kozina v mesecu decembru pripravimo fotografsko- ulično razstavo, ki smo jo poimenovali Okronana. Veselimo se fotografij, ki bodo v času zimske idile krasile naše kraje in vasi, saj se bo razstava selila tudi v ostale kraško-brkinske občine kot ulična galerija.

Mladi literati so bili uspešni na mednarodnem literarnem natečaju Mlada Vilenica, ki je dobil tri nove nagrajence. Tudi ponatis Rodiških pravč, Jasne Majde Peršolja, ki je že skoraj zagledal luč sveta, je pomembna pridobitev v tem času. Pred vrati pa je tudi izid pesniške zbirke Avstralke, živeče v Sloveniji, She Mackenzie Hawke, ki je bila izbrana med tri državne nagrajence literarnega festivala Sosed tvojega brega v organizaciji JSKD, Slovenian Poems; Being with you, ki jo je z ljubeznijo posvetila času, ki ga je preživela v Sežani, in bo dvojezična.

Za gledališke skupine je predvidena delavnica z Majo Gal Štormar, delno po elektronski pošti, delno po ZOOM varianti in končno srečanje v živo, ko bo le to dovoljeno s strani NIJZ-ja. Gledališka šola za otroke in odrasle je že začela s svojim delom, le da je trenutno na 'čakanju'. Za inštrumentalne skupine (godbe in harmonikarska orkestra) se pripravlja scenarij za končno produkcijo oziroma predstavitev TLK, katerega letošnja tema je bila inštrumentalna glasba. Projekt se bo zaključil

prihodnje leto, ker so sedaj snemanja onemogočena. V stiku smo tudi s folklornimi in plesnimi skupinami, odraslimi in otroškimi pevskimi zbori, ki jih obveščamo o novostih na njihovem področju, o skladovih razpisih in možnostih ustvarjanja v danih razmerah. Zagotovo pa to ni vse, kar smo in bomo še uspeli ustvariti ljubiteljski ustvarjalci kljub neugodnim razmeram. Vse to vam želimo čim prej pokazati tudi v živo, na naših in vaših domačih odrih, zato pazite nase in na druge ter ostanite zdravi.

Za konec pa še ena vesela novica. JSKD OI Sežana se je preselila na novo lokacijo na naslov Ulica Mirka Pirca 4, Sežana (stavba na drugi strani knjižnice, kjer je tudi zavod za zaposlovanje). Lep in urejen prostor nam je zagotovila Občina Sežana, za kar se jim prisrčno zahvaljujemo, vas pa vabimo, da nas obiščete vedno, kadar se želite pogovoriti o svojih projektih, kadar želite nasvet ali sodelovanje območne izpostave oziroma vodje JSKD OI Sežana. Leto 2020 se počasi poslovlja na pragu je že nov čas. Preživite ga v duhu voščila Svetlane Makarovič, ki pravi:

V srebrnem ivju bakle plapolajo,
božični sel prinaša sporočilo,
da že minevajo najhujši časi,
da se bo vse na bolje obrnilo.
Dobrota bo premagala sovraštvo,
ljubezen v srcih bo pregnala mraz,
zato praznujmo v miru, sestre, bratje,
zaupajmo v srečnejši novi čas.

SREČNO 2021!!!

Besedilo in foto: Vladislava Navotnik,
JSKD OI Sežana

Martinovanje na Krasu z dostavo Martinovih paketov #martinujemvarno

Kras je poseben ... Rdeča zemlja barva pokrajino in gospodari okusom. Nekaj prijetno trpkega in opojno sladkega je v vsem, kar zraste iz te zemlje in nato zori do odličnosti.

Martinovanje na Krasu 2020 je kljub turizmu nenaklonjenim razmeram povežalo ponudnike pri iskanju drugačnih rešitev ponujanja kraških dobrot. Pobudi Območne razvojne agencije Krasa in Brkinov (ORA), enota Komen, in Občine Sežana, da martinovanje preselimo v domove ljubiteljev kraških vin in dobrot, se je pridružilo 29 vinarjev.

»Vinarji in drugi ponudniki na območju obeh občin, kjer tradicionalno poteka največje martinovanje v Sloveniji, so izjemno pomemben del turistične ponudbe Krasa. Prav zato smo se odločili, da jim tudi v teh drugačnih časih, ki prinašajo kopico omejitev, stojimo ob strani ter njihovo siceršnjo povezanost in sodelovanje na prireditvi postavimo v nove okvirje,« je povedala Helena Kosmina z Območne regionalne agencije Krasa in Brkinov, enota Komen. Vse priprave na Martinovanje na Krasu so potekale z mislijo na drugačne razmere.

Sodelujoči so pripravili martinove košarice s svojimi vini in domačimi dobrotami, na družbenih omrežjih in v medijih pa so bili siceršnji in potencialni obiskovalci Martinovanja na Krasu povabljeni k nakupu košaric in podpori lokalnih ponudnikov Krasa s Facebook okvirji in sodelovanjem v nagradni igri. Martinovim košaricam smo dodali tudi osebno noto s posvetilom, ki smo ga odišavili z odtisom kozarca kraškega terana in mu dodali rujev listek, ki je v domove prejemnikov prinesel barve Krasa.

»Pohvale lokalni turistični organizaciji

za izvedbo tovrstne promocije Martinovanja na Krasu. Ideja s posvetilom in rujem je bila pika na i. Seveda ni bilo pričakovati primerljive prodaje z lanskim letom. Pomembno pa je, da smo bili ponudniki slišani in videni.« je svoje misli glede letošnje izvedbe martinovanja strnil Primož Kosmina, Kmetija Kosmina.

S takšno pobudo smo želeli Slovencem sporočiti, da se na Krasu nismo predali, da optimistično zremo v prihodnost in kljub trenutnim razmeram verjame-mo, da kmalu prihajajo boljši časi.

»Če zdaj martinujemo vsak zase, bomo spomladi martinovali skupaj« v smehu pove Simeon Gulič, Klet Gulič. »Lansko leto se je v tem času na dvorišču trlo lju-di in to ponudniki zelo pogrešamo. Zdaj

smo mi z našimi izdelki v vaših domovih, takoj ko bo situacija dovoljevala, pa vas vabimo k nam, v naše hrame, kajti letošnji letnik vina je odličen in čaka na vas.«

»Predvsem nas veseli, da smo pri oblikovanju ideje, izpeljave ter promocije Martinovanja na Krasu – v varnem zavetju doma aktivno sodelovali s ponudniki. Vsak je prispeval po svojih najboljših močeh in podobnega sodelovanja si želimo tudi v bodoče. Ponudniki so bili veseli, da se kljub situaciji, ki nam je zaprla vrata njihovih kleti, nismo vdali in smo našli rešitev, kako destinacijo Kras, kraška vina in dobrote Krasa približati Sloven-cem,« je glede sodelovanja ponosna Valerija Pučko.

Martinove košarice se je lahko še vse

do konca novembra naročilo zase, za svoje prijatelje, sorodnike, ki živijo na drugem koncu Slovenije. Naročila so prihajala celo iz tujine. Ena martinova košarica je potovala vse do Švice.

Obeti za decembrska druženja niso dobri, a ponudniki z dostavami košaric nadaljujejo tudi v decembru. Času in vsebini primerno jih bodo poimenovali kar po Silvestru.

Hvala, ker s svojim naročilom podpirate lokalne kraške ponudnike!

Ostanite zdravi.

Besedilo: Valerija Pučko, ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Obeležitev spomina na barona Andreja Čehovina

Pripadniki vojašnice barona Andreja Čehovina v Postojni so v preteklih dneh obeležili dve pomembni obletnici in obudili spomin na enega od pomembnejših mož slovenske vojaške zgodovine. Letos mineva 210 let od rojstva in 165 let od smrti slavnega slovenskega junaka, cesarsko-kraljevega topniškega stotnika in »najhrabrejšega med hrabrimi v vojski Radetzkega 1848–1849« barona Andreja Čehovina, po katerem je poimenovana vojašnica SV v Postojni. Na dan njegovega rojstva so v prostorih vojašnice postavili oglasne panoje, ki opisujejo življenje in vojaške zasluge barona Andreja Čehovina.

Andrej Čehovin se je rodil 26. avgusta 1810 v kmečki družini. Šolal se je v Postojni, v Gorici, v Novem mestu in v Ljubljani. Spomladi 1831 se je kot podtopničar pridružil 4. notranjeavstrijskemu artilerijskemu polku in leto za tem napredoval v nadtopničarja. Po uspešno opravljenem urjenju je bil poslan na dvoletno polkovno šolo. Šolo je končal z zelo dobrimi rezultati in bil 1835 dodeljen bombardirskemu korpusu ter po opravljenem pripravljalnem tečaju sprejet v sedemletno bombardirsko šolo na Dunaju. Šola je izobraževala bodoče artilerijske častnike in je bila predhodnica leta 1852 ustanovljene artilerijske akademije. Po opravljenih petih letnikih je Čehovin zaradi dobrega uspeha šolanje nadaljeval v zadnjih dveh letnikih in bil 1841. leta povišan v podčastniški čin ognjičarja (Feuerwerker). Napredovanje do častniškega čina je bilo v avstrijski artileriji zelo počasno in

Čehovin je 1847. leta napredoval šele v podčastniški čin nadognjičarja (Oberfeuerwerker). Po izbruhu revolucije marca 1848 in začetku spopadov v severni Italiji, kjer je lokalne upornike podprla piemontsko-sardinska vojska, je bil Čehovin udeležen v vrsti spopadov s piemontsko-sardinskimi četami. Zelo se je izkazal v bitki pri Montanari 29. maja 1848, v kateri je bil lažje ranjen, in je bil na predlog poveljnika brigade odlikovan s srebrno medaljo za hrabrost 1. razreda. Izkazal se je tudi 25. julija 1848, ko je v bitki pri Sommacampagni prevzel poveljstvo nad baterijo, saj je v spopadu padel njegov poveljnik. Za svoje ravnanje v bitki je dobil zlato medaljo za hrabrost, 28. julija pa ga je poveljnik avstrijske severnoitalijanske armade, maršal Joseph Radetzky, imenoval za poročnika. V začetku

avgusta je sodeloval pri ponovni zasedbi Milana, 21. marca leto za tem pa je sodeloval v bitki pri Mortari in 23. marca pri Novari. Za junaštvo v zadnji bitki je leta 1850 prejel viteški križ reda Marije Terezije in tako postal eden redkih avstrijskih vojakov, ki so prejeli vse tri najvišje rede za hrabrost. Po koncu spopadov je ostal v severni Italiji, nekaj časa pa je bil z enoto tudi v Toskani. 1. novembra 1849 je bil povišan v čin nadporočnika. Hkrati je bil iz bombardirskega korpusa prestavljen v 2. artilerijski polk. Že z dodelitvijo reda Marije Terezije je bil poplemeniten, postal je vitez, 20. junija 1850 pa je bil povišan v barona. Sredi decembra 1852 je bil imenovan za stotnika drugega razreda in prestavljen h konjenici. Služenje v konjenici je bilo prestižno, vendar se kot konjeniški častnik ni najbolje znašel

in je bil marca 1854 prestavljen nazaj k 2. artilerijskemu polku. Septembra 1854 je napredoval v čin stotnika 1. razreda in bil prestavljen k 8. artilerijskemu polku. Konec julija 1855 je iz Mantove prišel na zdravljenje v Baden in 10. septembra umrl, verjetno za posledicami kolere. Pokopan je v Badnu, na pokopališču so mu 1878. leta postavili spomenik; leta 1898 so mu velik celopostavni spomenik postavili tudi v rodni vasi.

Čehovin (že od gimnazijskih let je priimek zapisoval kot Czehovini) se je z uspešnim služenjem in vojaškim šola-

njem, predvsem pa zaradi velike iniciative in hrabrosti v času spopadov v severni Italiji, od navadnega vojaka dokopal do častniškega čina in baronstva. Bil je med redkimi nosilci vseh najvišjih redov za hrabrost, zlate in srebrne medalje ter viteškega križa reda Marije Terezije, dobil je tudi toskanski vojaški red za zasluge in je veljal za enega najuspešnejših artilerijskih častnikov avstrijske armade svoje dobe.

Na dan obletnice njegove smrti, 10. septembra, pa so pripadniki enot, nastanjenih v vojašnici bAČ Postojna, izvedli

vojaški pohod k spomeniku pred njegovo rojstno hišo v Dolancih. Na slovesnosti, katere so se udeležili tudi župan komenske občine, predstavniki lokalnih skupnosti, kulturnega društva Karla Štreklja iz Komna, člani OZVVS Veteran iz Nove Gorice, daljni sorodnik, g. Igor Čehovin, ter člani društva Soška fronta, so ob krajšem kulturnem programu položili venec in s tem še dodatno pokazali predanost k ohranjanju zgodovinskega spomina na slavne slovenske vojaške osebe.

Besedilo: polkovnik Aleš Marič
Foto: MORS

Velik Človek, naš Ivo Poštar

Verjetno ni človeka na Krasu, ki ne bi poznal Iva Poštara. Poštara z veliko začetnico zato, ker smo ga vsi tako klicali, in zato, ker je svoje delo imel rad. Še bolj pa Človeka z veliko začetnico; redki so ljudje s tako velikim srcem. Naš Ivo je bil vedno dobre volje, žvižgajoč je s svojim Piaggim raznašal pošto po naših vaseh. Ni nosil samo pošte, imel je večje poslanstvo; z njim je prišel nasme, prijazne besede, kakšna "burka" in obvezno bombončki za najmlajše. Pogrešamo ga.

Marija Knezova

»Iva so peljali v šempetrsko bolnico, stanje je resno, držimo pesti, da se pobere.« Priznam, nisem takoj dojela resnosti tega, kar sem slišala. Ivo v bolnici? Nemogoče. Še v petek se je pripeljal in prižvižgal kot ponavadi, vse do vhodnih vrat, dal pošto na mizico, rekla sva par besed in že je odpeljal naprej. A ponedeljkovo jutro je prineslo vest, da se je Ivo poslovil.

Z Ivom sva začela biti sodelavca. Prišel je kot mlad 22-letni mladenič z veliko energije, predvsem pa veselja do dela. V kolektivu se je hitro znašel, pa tudi na terenu na dostavi z mopedom v še tako slabem vremenu ni imel težav. Spoznaval je ljudi in oni njega. Čeprav je bil mlad, je imel za vsakega, naj bo star ali mlad, lepo besedo, pozdrav ali pa samo dvig roke. To so ljudje cenili. Posebno mesto so imeli pri njem tudi otroci. Razveseljeval jih je z bomboni, ki jih je imel vedno v žepu, ni štartal brez njih. Za njim so se obračala tudi mlada dekleta, bil je pravi šarmer, večkrat smo se ob skupni kavici ob teh dogodkih nasmejali do solz. A časi so se spreminjali, tehnologija tudi. Dobili smo avto za razvoz pošte, kar je predstavljalo velik izziv. Ivo je to sprejel z veseljem, rad je imel vse, kar je dišalo po bencinu in motorjih. Bil je šofer, ki je poznal in prevozil še tako ozek klanec, le da je prišel do naslovnika. Iva si spoznal po zvoku in hitrosti motorja. Priznam, da mi še vedno v ušesih zvenijo ti glasovi, posebno ob urah, ko čakam na Primorske novice. Skupaj sva preživela kar nekaj let, lepo je bilo. In kot da si se tisti petek, ko si

zadnjič raznašal pošto, poslavljaj in si dejal: »Srečen sem, da sem poštar, tega poklica ne bi nikoli zamenjal. Preprosto uživam ob njem.« To, da si bil res pravi poštar Ivo z dušo in srcem, smo vedeli vsi, pogrešali te bomo.

Marica Bunc

Ivo je v službo prihajal točno in dobre volje. Svojo Xsaro je vedno parkiral na isto mesto. Zjutraj smo si sodelavci vzeli 10 minut za kavo. Ivo se je vedno usedel na vogal cvetličnega korita, si prižgal cigareto in povedali smo si veliko stvari: o službi, pa tudi druge, osebne reči. Ivo je vedno žvižgal tudi, ko si je pripravljaj svoj kovček, nikoli ni jamral. Z njim je bilo več heca kot resnih trenutkov, bil je vesten in hiter, tudi v hitri vožnji s svojim Piaggim 125. Ivo je bil veliko srce, sodelavec, brat in prijatelj vsem. Dobričina, vedno je pomagal. Za vedno bo ostal v naših srcih. Nismo še dojeli, da ga ni in zdi sem mi, da je še vedno med nami, da slišim njegov smeh, zvok njegovega motorja ...

Lili Bortolato

Aleksandrinke in njihova dediščina

Aleksandrinke so bile ženske večino-ma z Goriškega, s Tržaškega in iz Vipavske doline pa tudi s Krasa, ki so v obdobju od druge polovice 19. stoletja do začetka druge svetovne vojne najpogostejše zaradi ekonomskih razlogov odšle v Aleksandrijo in Kairo služiti denar.

Primorske kraje so pestile številne naloge: naravne nesreče, škodljivci in epi-

demije predvsem pa družbeno-politični problemi: zemljiška odveza, visoki davki, dajatve in posledično zadolževanje, kasneje še 1. svetovna vojna, ki je prinesla veliko žrtev in fašistične pritiske. Življenje je bilo izjemno težko. Za nekatere ženske je bila odločitev težka – posebno če so doma puščale majhne otroke – za druge manj, a odhod v Egipt in tamkajšnja pla-

ča je marsikdaj pomenila ključni prispevek v družinski proračun. Zaslužek je bil namreč dober: če je služkinja v Trstu tedaj zaslužila 8 goldinarjev na mesec in na Dunaju 10, jih je v Egiptu kar 30. Ta razlika pa je lahko pomenila preživetje družine.

Tu je družine v Aleksandriji, ki je bila tedaj pomembno gospodarsko in trgovsko središče, so iskale pomoč v gospo-

dinjstvu in so sprva zaposlovale ženske iz bližnje Grčije in Italije. Ko se je teh oprijel sloves, da niso dovolj marljive, so najbolj zaželenne postale Primorke, ki so veljale za pridne, delavne, poštene, urejene in čiste. Bile so tople ženske in hitro so se učile jezikov. Zaposlile so se kot dojilje, varuške, guvernante in gospodinje.

Ko so prišle v Egipt, so aleksandrinke pogosto doživele kulturni šok, saj je bilo življenje v Egiptu povsem drugačno. Morale so se naučiti sporazumevati v tujem jeziku – angleščini, francoščini, se soočiti z novimi verstvi, pravili in družbenimi normami. Ob prihodu jih je delodajalec oblekel od glave do pet in priskrbel uniformo, s katero so dobile svoje mesto v družbi in tudi pripadajoče spoštovanje. Delodajalci so zanje v glavnem lepo skrbeli, vendar so njihovo življenje močno nadzorovali. Dojilje na primer so jedle za gospodarjevo mizo in bile delež-

ne najboljše hrane, saj je to vplivalo na kvaliteto mleka. Varuške so z otroki, svojimi varovanci, preživele veliko časa in tako se je med njimi pogosto ustvarila posebna čustvena vez. Znano je, da je nekdanji generalni sekretar Organizacije združenih narodov Butros Butros-Gali v otroštvu odraščal ob skrbni slovenski aleksandrinki.

Po več letih ali celo desetletjih dela v Egiptu se je marsikatera žena odločila, da je čas za vrnitev, nekatere pa so ostale. Vrnitev ni bila lahka: otroci, ki so otroštvo preživel brez mame, so odrasli, zakoni so včasih razpadli, bile so deležne očitkov in obtoževanj, da so razdiralke domov. A ključna dediščina aleksandrink je druga. Z delom, ki so ga opravljale, so prvič zase in za svojo družino same prislužile denar, postale so ekonomsko samostojne in neodvisne. Pridobivale so vedno večjo vlogo in vpliv v družbi, saj so bile

razgledane, naučile so se novih jezikov, spoznale nove kulture in načine življenja, pridobile številna znanja. So torej slovenske ženske, ki so se s pridnim, trdim in poštenim delom zapisale v zgodovino.

Tematiko izseljevanja v Egipt javnosti predstavlja Društvo za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink. Najdemo jih na spletu, v živo pa na razstavi v muzeju v Prvačini ob cerkvi sv. Andreja. Za seboj so aleksandrinke pustile fotografije in pisma, del njihove zgodbe tvorijo tudi oblačila, nakit, spominki. Zbrani kuharski recepti, ki so prišli v slovenska gospodinjstva po vrnitvi v domovino in so dobrodošla popestritev v domači kuhinji, ki bo morda zamikala tudi vas, pa so dostopni na spletni strani društva za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink: <https://www.aleksandrinke.si/aleksandrinke/recepti/seznam_receptov/>.

Maša Bahovec

Obvestila in prireditve

RAZSTAVA JASLIC V ŠTANJELU

Sprehodite se po ulicah Štanjela in odkrijte božične jaslice v skritih kotičkih srednjeveškega mesteca.

Naj vam umetnine in dela pridnih rok vaščanov, vaščank in lokalnih ustvarjalcev pričarajo praznično vzdušje ter vas napolnijo z mirom in ljubeznijo.

Od 18. decembra do 6. januarja 2021

Razstava jaslic v Štanjelu bo. Od aktualnih epidemioloških razmer in omejitev pa je odvisno, če bomo kot vsako leto tudi letos uspeli izvesti nagradno igro iskanja jaslic. Spremljajte objave na www.visitstanjel.si.

Želimo vam mirne in doživete praznike,

Ekipa Visit Štanjel

Spoštovani,

živimo v nenavadnih časih in okoliščinah, ki so za vse nas nove in posebne. Verjamemo, da človek zmore, če hoče, in najde poti, če jih išče. Solidarnost med ljudmi živi in se vedno bolj krepi. Zato pogumno!

Smejmo se z očmi, če maska skriva naš nasmeh.

Pomahajmo si v pozdrav, če si ne moremo seči v roke.

Pišimo in pokličimo po telefonu, če ne moremo skupaj posedeti in se objeti.

Upajmo in zaupajmo v boljše čase!

Želimo vam mirne praznike ter srečno, zdravo in nadvse prijazno 2021.

Za nujno pomoč, če nimate svojcev ali sosedov, ki bi vam lahko pomagali, pokličite na gsm št. 040 439 366.

Dosegljivi smo od ponedeljka do petka med 9.00 in 12.00.

Območno združenje Rdečega križa Sežana

POSLOVANJE, INFORMACIJE IN NAROČANJE STRANK PRI UPRAVNI ENOTI SEŽANA

Vam v kratkem poteče osebna izkaznica, prometno dovoljenje, vozniško dovoljenje ali veste, da boste morali na upravni enoti urejati katerokoli drugo upravno zadevo? Upravna enota Sežana občane obvešča, da se je zaradi preprečevanja okužb s COVID-19 spremenil način poslovanja upravne enote.

V skladu z usmeritvami Vlade Republike Slovenije, Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Odlokom o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije ter v skladu z usmeritvami Ministrstva za javno upravo so zaradi preprečevanja širjenja virusa COVID-1 na vseh upravnih enotah do preklica uvedeni naslednji ukrepi:

- za obisk upravne enote z namenom urejanja upravnih zadev, se mora stranka naročiti.

Naročite se lahko:

- po telefonu na številki 05 73 12 700,
- po elektronski pošti na naslovu ue.sezana@gov.si,
- po pošti; naslov Upravna enota Sežana, Partizanska cesta 4, 6210 Sežana.

- nenaročene stranke se sprejema zgolj v primeru urejanja nujnih zadev, katerih ureditev ni mogoče odložiti na kasnejši čas;
- plačilni promet (npr. plačilo upravne takse) se prioritetno izvaja z uporabo plačilnih ali kreditnih kartic (brezgotovinsko);
- obvezno je nošenje zaščitnih mask, spoštovanje primerne varnostne razdalje (najmanj 1.5 m), razkuževanje rok;
- zadrževanje in zbiranje večjega števila oseb pred poslovno zgradbo je prepovedano.

Krajevni uradi Komen, Divača in Hrpelje, ki delujejo na območju Upravne enote Sežana, so zaradi trenutne epidemiološke situacije in zagotavljanja najnujnejših storitev na sedežu Upravne enote Sežana, **ZAPRTI do nadaljnjega**.

Povabilo k enotni okrasitvi Krasa in Brkinov

Spoštovani občani, prijatelji in ljubitelji Krasa in Brkinov,

letošnje razmere onemogočajo izvedbo decembrskih prazničnih prireditev, zato so občine Divača, Hrpelje-Kozina, Komen, Miren-Kostanjevica in Sežana podprle pobudo skupine občanov, da se Kras in Brkini povežejo na drugačen, poseben, a enoten način z okrasitvijo koles z lučkami in s sloganom »Življenje na Krasu in v Brkinih se vrti naprej«. Kolo je simbol gibanja, vetra v laseh, kolo se vrti naprej, na simbolni ravni v prihodnost in nas pelje novim izzivom naproti. S pobudo se obenem spomnimo uspehov naših izjemnih kolesarjev v tem letu. Lučke predstavljajo nekaj svetlega, toplega, prijetnega, prazničnega in pozitivnega, zato s pobudo Življenje na Krasu in Brkinih se vrti naprej posameznike in organizacije pozivamo k enotni okrasitvi.

Vabimo vas, da okrašeno kolo ali del kolesa razstavite v izložbi, v pisarni, na delovišču ali pa doma, na balkonu, terasi, domačem dvorišču ... Kolo, ki ga uporabite za okrasitev, je lahko staro, obrabljeno, leseno, majhno, otroško, lahko je tudi del kolesa ali pa kolo kot del starega voza. Izbira kolesa in njegova okrasitev je prepuščena vaši ustvarjalnosti.

Ob tej priložnosti bomo nagradili 10 izvirnih okrasitev na Krasu in Brkinih. Več o nagradnem natečaju najdete na spletni strani www.visitkras.info.

Vsak posameznik lahko v teh neprijetnih časih prispeva košček pozitivne naravnosti! Veseli bomo vašega pozitivnega odziva, saj želimo s sodelovanjem in povezovanjem prispevati k promociji našega območja ter obuditi vero v svetlo prihodnost, ki nas zagotovo še čaka.

Pobudo lahko podprete tudi na družbenih omrežjih in svojo FB profilno sliko opremite z okvirjem »Življenje se vrti naprej« ter objavite okrasitev vašega kolesa.

Vabimo vas, da se pridružite in z nami zavrtite kolo Krasa in Brkinov.

Tam spredaj se sliši glasba, tam spredaj svetijo luči!

Ne verjamemo tistim, ki pravijo, da nikoli več ne bo isto. Zgodovinska dejstva kažejo, da se je po čisto vsaki epidemiji družba pobrala in razcvetela, kulturno pa tudi gospodarsko. Svet gre naprej in mi z njim. Ne verjamemo v črne scenarije. Verjamemo v mlade, v njihovo željo po boljši, zeleni prihodnosti. In če kdaj, se je zdaj pokazalo, da smo brez umetnosti duhovno mrtvi, prazni, da za štirimi stenami krvavo potrebujemo zgodbe, da preživimo in ostanemo vsaj približno na robu zdrave pameti.

Zato imamo novo abonmajo sezono, ki bo, če bo treba, segala do konca leta 2021. Naredili bomo vse, da jo bomo izpeljali. Na spletni strani si lahko preberete

vse o Gledališkem abonmaju 1 in 2 ter vse o Glasbeno plesnem abonmaju. Srečkinega abonmaja v novi sezoni ne bo, so pa že predvidene posamične otroške predstave, ki bodo nadomestile manko abonmaja. Gledališka abonmaja se v vsebini ne razlikujeta. Razlikujeta se zgolj v terminu izvedbe. Gledališki abonma 1 se bo odvijal ob 20. oz. ob 20.30, medtem ko se bo Gledališki abonma 2 odvijal isti dan ob 17. uri ali naslednji dan ob 20. uri. Zaradi prilagojenega sedežnega reda protikoronskim ukrepom smo primorani izvesti dva termina predstav.

Abonmaje je v času zaprtja blagajne moč kupiti na daljavo. Pod rubriko Abonmaji na spletni strani najdete tudi

prijavnico v posamičen abonma, ki nam jo lahko izpolnjeno pošljete po navadni ali elektronski pošti (info@kosovelovdom.si) in tako prejmete nadaljnja navodila za nakup abonmaja, ki vam ga v zadnjem koraku pošljemo po pošti s povratnico.

Abonmajske dogodke bomo izvedli takoj, ko bo to spet mogoče in takrat bomo tudi zaključili z vpisom v abonma.

Verjamemo, da se kmalu srečamo, če ne pri nas, pa na kakšni drugi prireditvi pod svobodnim soncem, in takrat nas pocukajte za rokav. Veselimo se vas srečati.

Za Kosovelov dom Sežana
Helena Čehovin Gerželj

2021

Mi smo tu in vas pričakujemo. Naj bo 2021 svetlo in kulture spet polno.

30 LET 2 URAMI
KOSOVELOV DOM SEŽANA

Zaključen 3. javni poziv LAS krasa in Brkinov iz EKSRR sredstev

LAS Krasa in Brkinov je zaključil izbirni postopek 3. javnega poziva za izbor operacij za uresničevanje ciljev Strategije lokalnega razvoja na območju občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana v letu 2020, ki se bodo financirale iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljevanju: javni poziv).

V javnem pozivu, ki je bil objavljen 30. aprila 2020 in se je zaključil 10. julija 2020, je bilo razpisanih 374.859,54 EUR sredstev. Sredstva so bila razpisana na treh tematskih področjih (Ustvarjanje novih delovnih mest, Razvoj osnovnih storitev, Varstvo okolja in ohranjanje narave) v osmih ukrepih za izvajanje operacij. Vsaka operacija se lahko predlaga za sofinanciranje samo v okviru enega izbranega ukrepa, lahko pa vpliva na doseganje več ciljev ali naslavlja več tematskih področij. Na javni poziv je prispelo devet vlog, njihova skupna višina zaprosenih sredstev za sofinanciranje pa znaša 389.077,99 EUR.

V času trajanja odprtja javnega poziva je vodilni partner LAS, ORA Krasa in Brkinov,

d. o. o., nudil vso podporo in pomoč potencialnim prijaviteljem pri pripravi vloge na javni poziv. Ker je bil javni poziv odprt v času razglašene epidemije COVID-19, je bila organizirana tudi spletna predstavitev javnega poziva.

Po zaključku javnega poziva je prišla na vrsto petčlanska Ocenjevalna komisija LAS Krasa in Brkinov, ki je v preteklih dveh mesecih prejete vloge najprej pregledala z vidika pogojev za upravičenost, potem pa še z vidika specifičnih meril. Na podlagi pregleda in ocenitve vlog je pripravila poročilo za Upravni odbor, ki je o operacijah odločal konec septembra na svoji 3. redni seji v mandatnem obdobju 2019–2023. Glede na razpoložljivo višino razpisanih sredstev v okviru javnega poziva je Upravni odbor potrdil sedem predlogov operacij za sofinanciranje z nepovratnimi sredstvi EKSRR. Skupna višina sofinanciranih operacij znaša 303.576,16 EUR.

Vodilni partner LAS je celotno dokumentacijo izvedbe javnega poziva poslal v predlog na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGP). Po potrditvi ustreznosti izvedbe postopka javnega poziva s strani MKGP bo LAS vloge poslal v potrditev na pristojni organ – Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj

podeželja (ARSKTRP). Le ta bo z odločbo odločila o odobritvi ali zavrnitvi operacij za sofinanciranje s sredstvi EKSRR.

Seznam potrjenih operacij na ravni LAS, ki so bile izbrane za sofinanciranje na 3. javnem pozivu LAS iz EKSRR sredstev :

- **Razvojno partnerstvo VF** (prijavitelj Zavod Fabiani) z odobrenimi sredstvi v višini 43.397,90 EUR;
- **Vrtovi Krasa** (prijavitelj Komunalno stanovanjsko podjetje, d. d.) z odobrenimi sredstvi v višini 31.928,55 EUR;
- **»Po poti zdravja«** (prijavitelj Bolnišnica Sežana) z odobrenimi sredstvi v višini 41.084,33 EUR;
- **Sobivanje** (prijavitelj Ekološka kmetija – Sandi Fedrigo) z odobrenimi sredstvi v višini 56.221,84 EUR;
- **Medgeneracijski park Sveto** (prijavitelj Občina Komen) z odobrenimi sredstvi v višini 41.395,27 EUR;
- **Izročilo** (prijavitelj Zavod Dobra pot) z odobrenimi sredstvi v višini 47.259,58 EUR;
- **Sopotniki 2.0** (prijavitelj Zavod Sopotniki) z odobrenimi sredstvi v višini 42.288,69 EUR.

Besedilo:

Maja Colja, LAS Krasa in Brkinov

Objavljen 4. javni poziv LAS Krasa in Brkinov

V prvih dneh oktobra je LAS Krasa in Brkinov objavil četrti javni poziv za izbor operacij (projektov) za uresničevanje ciljev Strategije lokalnega razvoja (SLR) na območju občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana v letu 2020, ki se bodo financirale iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju: javni poziv). Javni poziv se izvaja v okviru podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«, sredstva za sofinanciranje pa je LAS dodelilo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT) RS v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

Višina razpoložljivih sredstev za sofinanciranje operacij znaša 399.003,35 EUR, delež sofinanciranja upravičenih stroškov za operacije pa je 80 %. Najnižji dovoljeni znesek javne podpore za posame-

zno operacijo je 5.000,00 EUR, najvišji pa 104.900,40 EUR. Predmet sofinanciranja so operacije, ki zasledujejo cilje ESRR ter prispevajo k ciljem in ukrepom Strategije lokalnega razvoja (SLR) za LAS Krasa in Brkinov za programsko obdobje 2014–2020 na območju občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana. Sredstva so razpisana na ukrepih dveh tematskih področij, in sicer »Ustvarjanje novih delovnih mest« ter »Varstvo okolja in ohranjanje narave.«

Upravičenci do podpore so LAS, pravne osebe javnega in zasebnega prava, nevladne organizacije in institucije regionalnega razvoja. Fizične osebe, z izjemo samostojnih podjetnikov posameznikov (s. p.), niso upravičene in zato ne morejo biti prijavitelj oziroma partner v operaciji. Operacijo lahko izvedejo prijavitelji sami ali s partnerji, in sicer najpozneje v treh letih od podpisa pogodbe o sofinanciranju operacije z MGRT. Specifična operacij, sofinanciranih v okviru ESRR je, da se lahko

izvedejo samo na urbanih območjih LAS Krasa in Brkinov – gre za območja Sežane, Komna, Divače, Dutovelj, Hrpelj, Lokve, Lipice, Senožec, Štanjela, Kobdilja, Kobjeglave ter Tomaja, Križa in Šepulj.

Javni poziv je bil objavljen 2. 10. 2020, predloge operacij z vlogo na javni poziv pa bo možno oddati do 18. 12. 2020.

Razpisna dokumentacija je dosegljiva na spletni strani LAS Krasa in Brkinov (www.laskrasainbrkinov.si), spletni strani vodilnega partnerja – ORA Krasa in Brkinov, d. o. o., (www.ora.si) ter na spletnih straneh vseh štirih občin članic LAS. Z namenom predstavitve javnega poziva in lažjega izpolnjevanja razpisne dokumentacije ter priprave vloge na javni poziv bodo organizirane tudi spletne delavnice. Za več informacij smo dosegljivi na telefonski številki 05/73 00 258 in 041 686 102 ali na elektronskem naslovu info@laskrasainbrkinov.si.

Besedilo:

Jerneja Modic, LAS Krasa in Brkinov

Potrjena operacija 5. javnega razpisa projektov sodelovanja

LAS Krasa in Brkinov je konec februarja 2020 na Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju ARSKTRP) oddal vloge za tri operacije (projekte) sodelovanja. Prijavljene operacije 5. Javnega razpisa za podukrep

19.3 – Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine so S kolesom v naravo, Gastronomski turizem ter Kolesarska veriga na podeželju. V začetku julija 2020 je ARSKTRP izdala odločbe, s katerimi so bile vse tri vloge zavrnjene. Prvi dve zaradi nepravilnih davčnih obveznosti s strani enega od partnerjev, sodelujočega LAS, zadnja pa zaradi pre-

majhnega števila točk na točkovanju. Vstopni prag za potrditev operacij je bil pri 83 točkah, prijavljena vloga pa je prejela 80 točk. LAS Krasa in Brkinov se je, skupaj še z ostalimi 11 sodelujočimi LAS-i pritožil na odločbo ARSKTRP, vezano na operacijo sodelovanja Kolesarska veriga na podeželju, ter bil pri tem tudi uspešen. ARSKTRP je tako konec oktobra 2020, z izdajo novih odločb, omenjeno operacijo potrdila.

V operaciji poleg LAS Krasa in Brkinov sodelujejo še LAS Gorenjska košarica, LAS Srce Slovenije, LAS Loškega pogorja, LAS Dolenjska in Bela krajina, LAS V objemu sonca, LAS Vipavska dolina, LAS Goričko 2020, LAS Pri dobrih ljudeh 2020, LAS Prlekija, LAS Suhe krajine, Temenice in Krke ter LAS Med Snežnikom in Nanosom. Celotna vrednost aktivnosti v operaciji, v vseh slovenskih LAS-ih, znaša 1.666.680,65 EUR. Na strani LAS Krasa in Brkinov, poleg vodilnega partnerja LAS, kot projektni partnerji sodelujejo še Občina Divača, Občina Hrpelje-Kozina ter Občina Sežana. Celotna vrednost aktivnosti v operaciji znaša 139.251,91 EUR, višina sofinanciranih EKSRP sredstev pa 79.574,18 EUR. Gre za ambiciozno operacijo povezovanja na območju dvanajstih LAS in devetindvajset občin med severno in južno mejo države, ki se bo izvajala v letih 2021 in 2022. V operaciji bo prišlo do povezave v vseslovensko mrežno izposojlo koles oziroma bike-sharing. Na območju LAS Krasa in Brkinov bodo postavljene dodatne štiri postaje za izposojlo koles, ki bodo kompatibilne z ostalimi postajami v sodelujočih LAS-ih. Vsaka postaja v sistemu izposoje koles bo opremljena z dvema električnima in tremi navadnimi kolesi. Poleg tega se bo izvedlo še vrsto aktivnosti za povezovanje in promoviranje skupnega sistema izposoje koles, od certificiranja, izobraževanja o rabi električnih koles ter prenosa dobrih praks z drugih območij.

Posledično se pričakuje povečanje trajnostnega kolesarskega turizma, novih delovnih mest in prepoznavnost območja. Ob povečanju dostopnosti do naravnih in kulturnih znamenitosti ter novemu doživljanju le-teh se bo hkrati zmanjšal tudi vpliv na okolje, povečala raba učinkovite rabe energije obnovljivih virov in znižanje emisij. Učinki se bodo multiplicirali tudi s pripravo študije pozitivnih učinkov in povezave že obstoječih materialov z eno dostopno točko – spletno in mobilno točko.

Besedilo:

Maja Colja, LAS Krasa in Brkinov

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05 73 10 450
Fax: 05 73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00
sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05 73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00
sreda od 7.30 do 11.00 in od 12.00 do 16.00

Krajevni urad Komen

Telefon: 030 720 220
Uradne ure: vsak četrti torek v mesecu od 8.00 do 11.00 in od 12.00 do 14.00,
Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani, tel. št.: 05 73 12 700.

Policijska pisarna Komen

(v prostorih Krajevnega urada Komen, Komen 86)
Telefon: 05 70 71 500
Uradne ure: sreda od 14.00 do 17.00.

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05 76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@iol.net
Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00
sreda od 8.00 do 14. ure

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05 73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05 73 11 790
Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15. ure
sreda od 9.00 do 18. ure

Zbirni center Komen

torek: od 9. do 13.00
četrtek: od 14. do 17.00
sobota: od 9. do 13.00

Delovanje javne razsvetljave - prijava napak:

Javna razsvetljava d. d., Litijska cesta 263, Ljubljana
Telefon: 01 5863 600
E-pošta: info@jr-lj.si
Spletna stran: www.jr-lj.si/prijava-napak

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05 30 78 570

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu 118 c (pri pošti), odprta je od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00.

ODPRTO ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE KOMEN - prijava poškodbe infrastrukture, ki ni povezana z motnjami delovanja storitev pri njih.

E-pošta: napake.oso@gvo.si
Telefon: 02 333 26 23, 02 332 23 00
(izven delovnega časa, med 15.00 in 7.00 naslednjega dne)

Občina Komen

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Skupaj v boju proti pandemiji!

Dragi občani in občanke,

virus je med nami, zato bodimo še bolj previdni in dosledno upoštevajmo ukrepe. Že s preprostimi dejanji lahko bistveno zmanjšamo tveganje za okužbo.

1. MASKE

TUDI NA PROSTEM

2. RAZKUŽEVANJE IN UMIVANJE

3.

RAZDALJA

4. UPOŠTEVANJE UKREPOV NIJZ

HIGIENA KAŠLJA

BREZ DRUŽENJ

OMEJITEV GIBANJA

#OSTANIDOMA

V primeru morebitne okužbe ostanite v karanteni in obvestite vse, s katerimi ste bili v stiku. Za pomoč se obrnite tudi na občinski štab Civilne zaščite Komen (tel. **031 362 850**).

Hvala, ker ste odgovorni!